

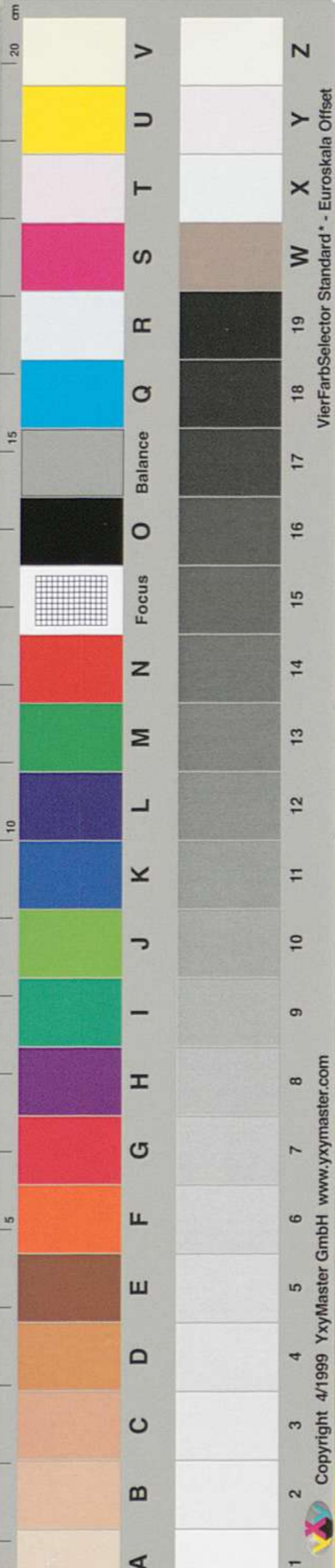
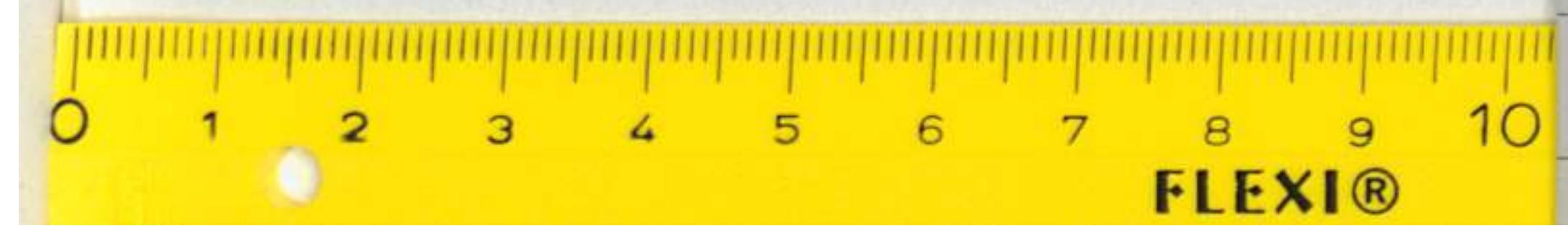

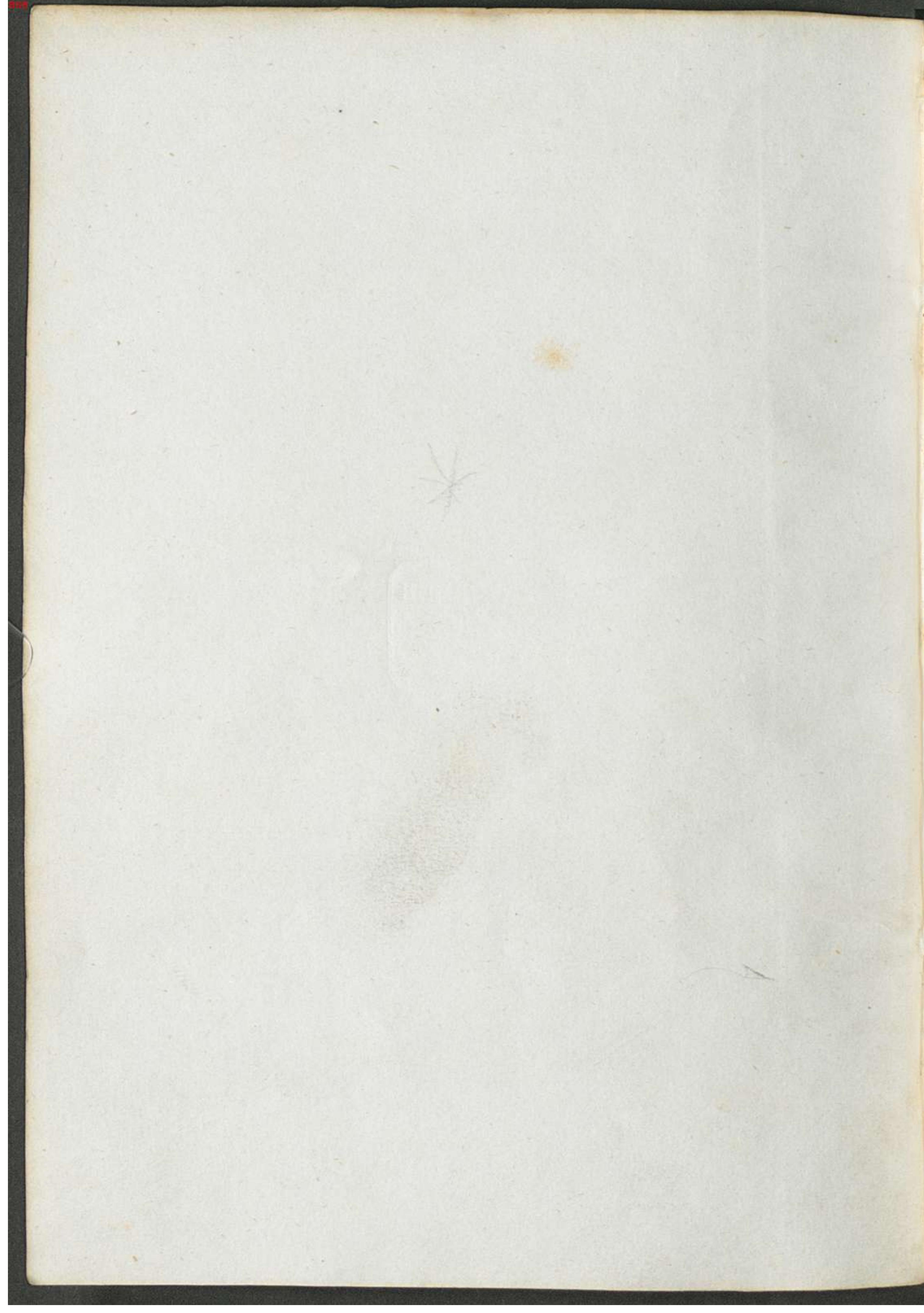
1

Mus. theor. 1280.

Amerca.

4°

Opusculū Musices

per q̄ breuissimum de Gregoriana et

figuratiua atq; contrapuncto simplici/vna cum exemplis idoneis/
percōmode tractans: omnibus cantu oblectantibus vtile/ac necessa
rium: p Simonem Brabantinum de Quercu Lantorem Ducum
Mediolanēn. confectum.

Tetraстichon.

Quem sacra Castalia delectat Musica phoebo:

Et teneros dulci reddere voce modos/

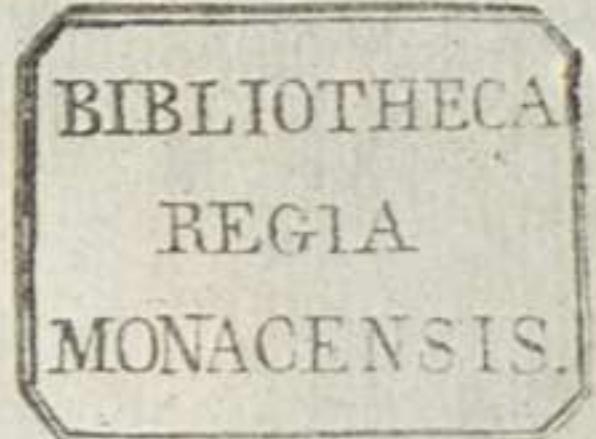
Munc legat et suavi cantabit blandius Orpheo:

Insanas poterit ducere et ipse feras.

Dñs Joān. Deyffenbur
ger Nurenberge Impressit.

In laudem Musices Petri Cha libis Philocali Epigramma.

Amphionis opus. Lini studiumq; sonorum.
Et dulces modulos quisquis amare cupit.
Ad nostrum flectat (presens quē chartula monstrat)
Archetipum mentem. dijudicetq; notas.
Musica quanquoquidem claro descendit Olimpo.
Angelicus dulces personat ordo modos.
Hanc veteres tanq; gemmas coluere Poete.
Hanc Socrates didicit. scripsit et inde sener.
Mouit et ille dei diuino carmine primum
Qui cecinit David. mistica sacra puer.
Organa sic resonant psalmis permixta iocundis.
Alternatq; vices Musica blanda suas.
Nec tenuem lector credo aspernabere chartant.
Ere quidem modico vendit illa nimis.

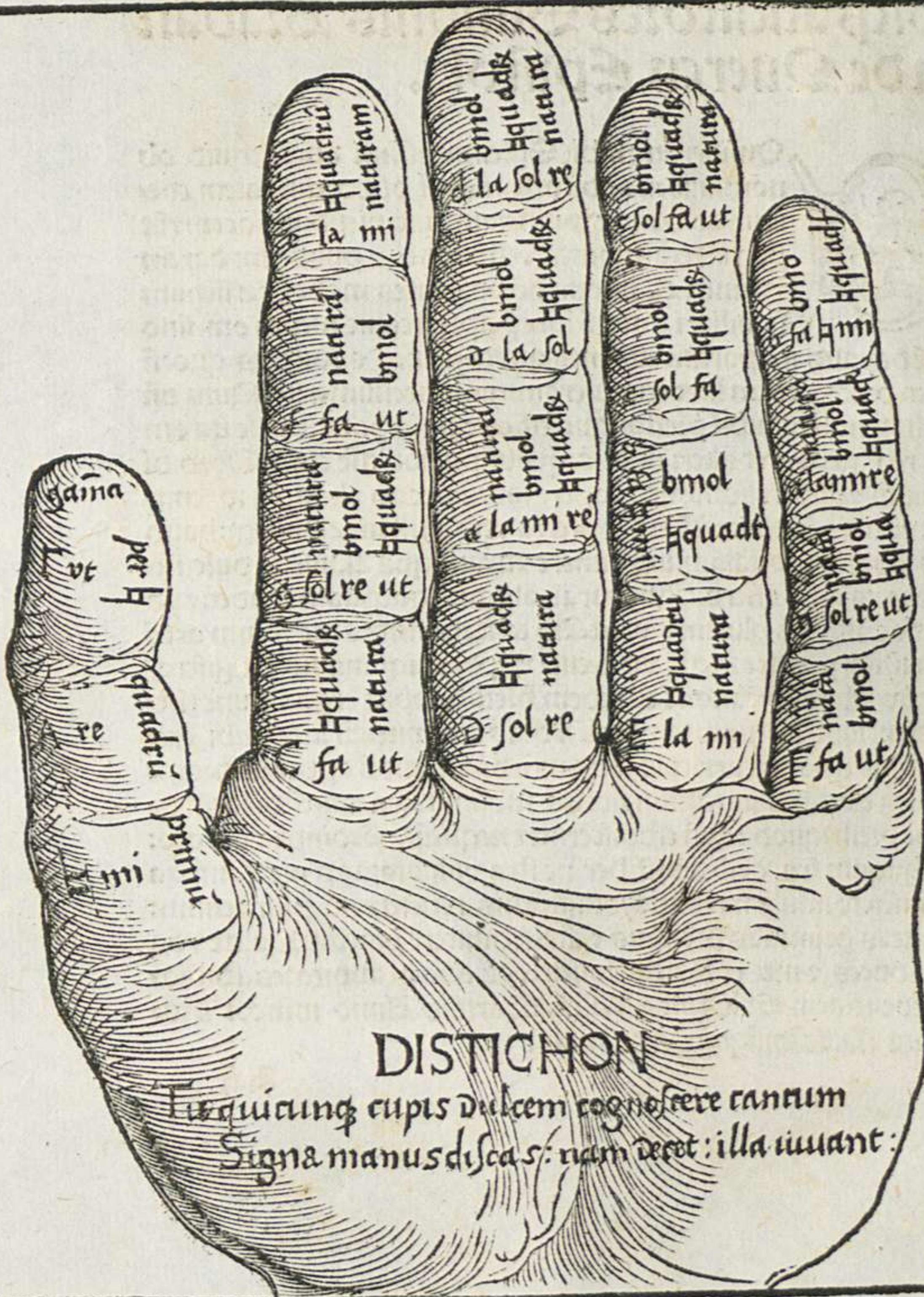
Ad illustres Duces Mediolanenses suosq; auditores Simonis Braban- tini de Quercu. Epistola.

Onsiderati mibi (Splendidissimi duces) quid ob
nonnullorum auditorum meorum opportunitatem edes-
rem ad hancce pruinciam suscipiendam occurruit
partim celsitudines vestre: quo in publicum darem
vtranq; Musican: no hortantes modo: veruetiam
familiari quodā iure scipientes: ne meum omnino
udore defrauidare: partim etiā mei (quos erudio) auditores quorum
quidem prece/pedem licet remouere minime. nec immerito. Quum em̄
tempestate nostra: nihil prestantius efficere quis poterit: q̄ se ita om-
nibus reb⁹ gerere/ ut alteri potius: q̄ sibi ipsi nat⁹ esse censeat. sordidi
esset animi ⁊ illiberalis: sibi ipsi sapere tantū: nec ad alios (cū id semp-
liceat) virtutis semen trāsserre. ppter ea vtrāq; illam Musican: haud
paruo labore cōportatam: imprimere curauit: quā Museus dulcissi-
mam mortalibus asseruit/ que curas abigit: clementiam suadet: ⁊ ad
leniendos affectus plurimū valet. Ad ea itaq; studia me solum accō-
modavi/ qui practice inesse viderent. Explicauiq; magis frugifera/
no multo labirinto/canone equidem breui. Sapite ergo ⁊ bunc thea-
sauriolum tantillo nummo venale vobis redimite. Eritis (mibi cre-
dite) exiguo tēporis curriculo/ ad tantū dinoscendū apprime prom-
pti. Necq; elucubratuinculam nostrā subsannates/timendi sunt: qz
caligine pressi/ quod equū est: discernere nequeunt. Proinde vos oro:
hortorq;: quum frui ocio dabit: hec nostra vulgata: ac p me confecta
in unamq; formulam redacta/diligentius repeterem no pigritemini:
quas meas primitias precibus vestris emittere placuit. Valete vos
optimi duces ⁊ me (vt fecistis) fouete: vos quoq; auditores studios-
sissimi identidem. Ex Vienna Kalem. Martias. Anno minori Mo-
no/sup: a Milleseimū quingentesimum.

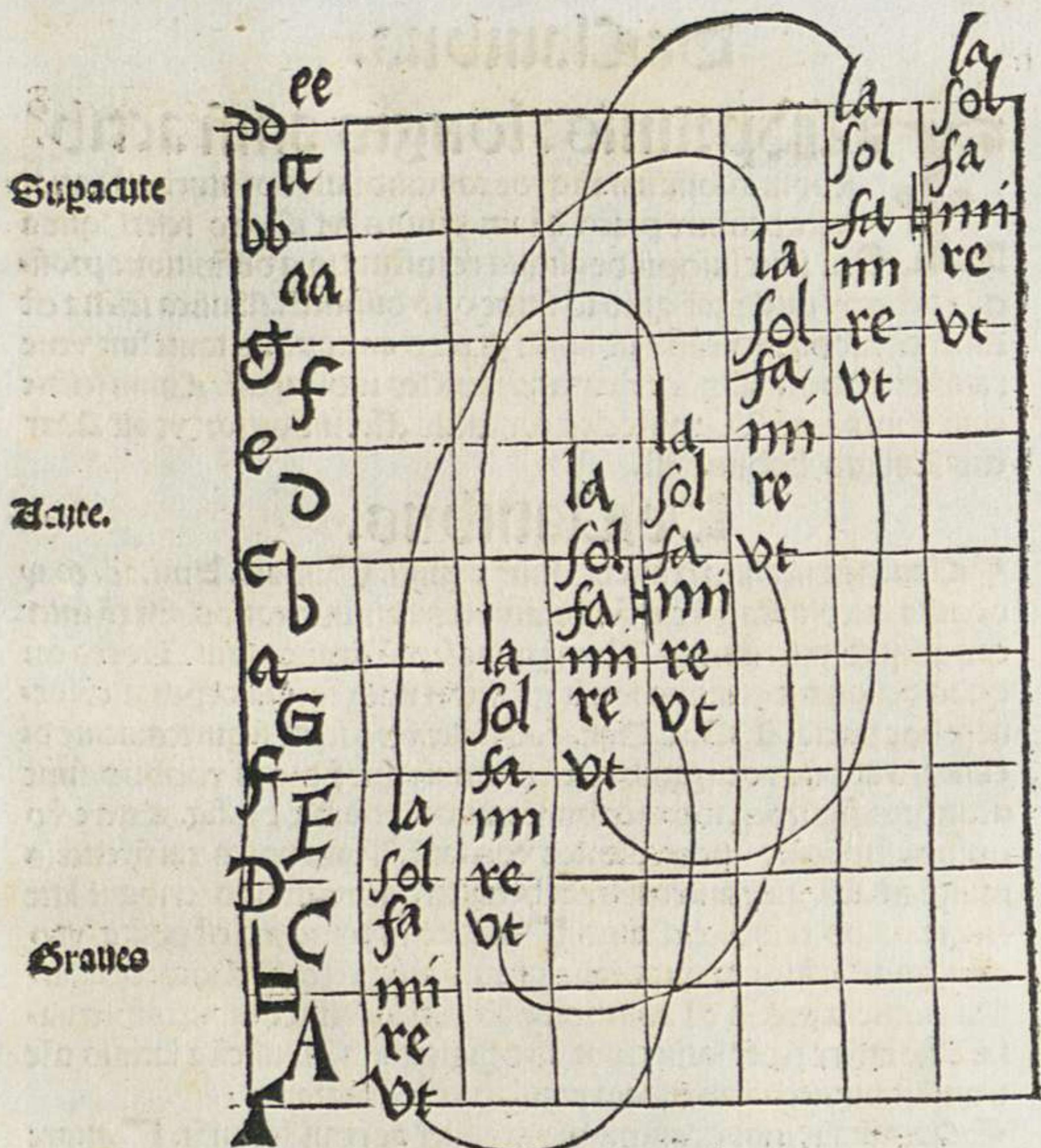
Aij

Ecce la per H quadrum

DISTICHON

Tu quicunq; cupis dulcem cognoscere canum
Signa manus discas: nam decet: illa iuvant:

Επιαδεῖ συρρατῆ.

bmo lacutum.

Matura acuta.

Equisetum acutum.

Bmol graine

Natura graue.

Equidens graue.

Roma e Grecia cit.

De Clavibus.

A primis: longis amfractib⁹

L depositis: omnis nanc⁹ de cantandi modo futura est ratio: ante definire placet Nam omnis (ut Licero refert) que a ratione suscipit de aliqua re institutio: a diffinitione profici sci debet: ut intelligat quid id sit: de quo disputet. Musica sciētia est canendi modū indicās: que apud grecos antiquitus tante fuit vene ratiōis: ut idem Musici: et vates: et sapiētes iudicarent. Quis sciētia cum se imperitū Themistocles confessus esset indoctior (ut ait Mar cus Tullius) habitus est.

De Clavibus.

C Claves in manus craticula sunt viginti. **U**t. are. **H**mi. **T**c. eo q̄ occulta/ incognitaq⁹ referat: puta: voces: cantus: tonos. Est tñ inter eas aliquid discriminis. Nam prime septē graues sunt. Voces em̄ quas designant grauius sonat: grossiori itaq⁹ forma depingi consue uere hoc pacto. A. B. C. D. E. F. G. Aliie vero septē sequentes: acute di cuntur: ratione vocū/ quibus cū ponunt: que p̄dictis vocibus sunt acutiores. figuraq⁹ ideo scribunt minori. vt. a. b. c. d. e. f. g. Letere v̄o quinq⁹: supacute/ siue excellentes vocitant. Nam voces earū/ ceteris multū in acumine antecellunt. Et hec littere gemminatis scribunt littē ris: vt. aa. bb. cc. dd. ee. Clavis **U**ti: ideo in principio est posita/ vt p̄ eam prim⁹ catus b̄ quadralis grauis dinoscere. Vel ideo: q̄ Musica primo a grecis est adiuenta: ab eisdēq⁹ olim canonice conservata. Aliie littere septē latine sunt. ad designandum Musicā a latinis esse translatam: necnō ab eisdem regulariter reseruatam.

C Clavū: alie sunt graues: quia grauiter ac remisse sonat. **U**ti: are **H**mi: cfaut. Aliie finales: q̄r omnis tam figuralis/ q̄ planus cantus re gulariter habet terminari hisce q̄ttuor clavibus: vt. **D**solre. **E**lam. **F**faut. et **G**soltreut. Aliie affinales: aut acute/ q̄r cantus transpositus/ solmisiōe/ his clavibus tribus habet desinere. vt alamire. bfa **H**mi et cfaut. Secūdo dicunt acute: sua nanc⁹ voce graues superare cōs tendunt. Aliie supacute: eo q̄ voce sua acutas superant.

De Vocibus.

Voces p̄ quas sepius repetitas. omnis p̄gredit cantus: sex esse cla re constat. ut. re. mi. fa. sol. la. quarū quelibet septies in manu reperiē: cum septē sint cantus reformationes: quādmodū scala latina īndi

Musica
quid.

Themis
tōcles.

Viginti
claves

Musica a
grecis in-
uenita: a la
tinis trās-
lata.

Claves
gra.
finales.

Affinales

Acute
Supacu.

Voces ser-

De Tono & Semitonio.

cattie quibus duemutuo cōbinare tonū cōstituit: scilicet ut.re.re.mi.
fa.sol.sol.la. absq; mi & fa. ascendendo vel descendendo.

Tonus est vox grecanica/dicta a tonādo: hoc est fortiter sonando Tonus
respectu semitonij. Nam greci tonon: dicit sonū. Exemplū de Tonis quid

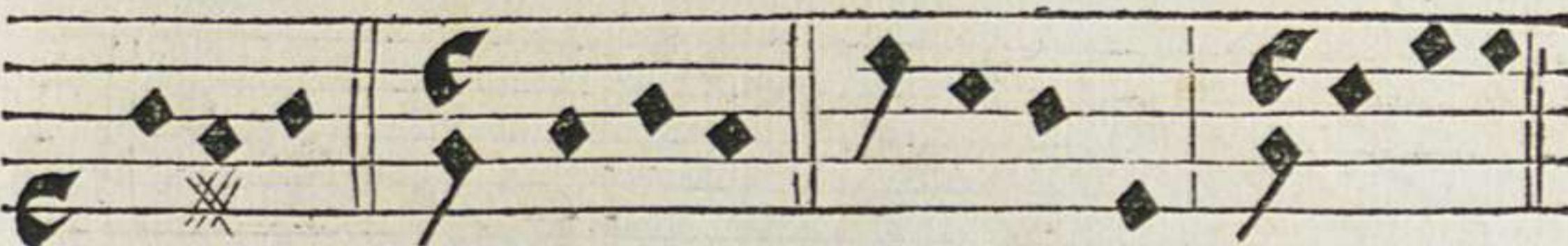

Alie vo due note simul cōiuncte Semitonij cōstituit: siue ascēdes
rint siue descenderint videlicet mi cū fa. & ecōtrario. Dicit autē Semi Quid Se-
tonij a semis semi: qđ est imperfectū: & nō a semis semissis: qđ tonus in mitonij.
equales partes nō dividit: hoc est in duo Semitonio maiora: sed in
Semitonij maius & minus. Exemplum de Semitonij.

p naturā grauē. p ♭ quadrū acutū. p b mol graue.

Semitonij vero est duplex. Maius videlicet & minus. Illud cau- Duplex
sat inter fa & mi: vt prius recēsi siue sit in cātu ♭ quadrati: naturali Semito-
aut b mollari, put q̄ tres sunt cantus in genere: & septē in specie: vt in- nium.
fra. Hoc vero videlicet Semitonij minus/est cū fingit de tono Se-
mitonij/ vt hic. taleq; signū apponi cōsuetum est ~~x~~ quod appella- Dysis
tur dysis: & istud Semitonium minus propter eius suavitatem in-
uentum est. Exemplum.

Discantus.

Tenor.

Bassus.

Altus.

Dictum fuit superius/q̄ semp de tono Semitonium fingi potest
Nam quod pfectū est/impfici potest. Sic etiā de Semitonio fingit De Semi
tonus/ad evitandū diapenthē minorem: fa videlicet cōtra mi: nam tonio to-
quod imperfectum est/pfici potest. Exemplum.

De Cantibus.

Discantus. Tenor. Bassus.

¶ Nota triplex esse cantū: h̄ duralem:naturalem & bmollarē: si
q̄ tres sunt cantus p̄prietates: videlicet h̄ quadrūm:natura: & bmol
vt infra dicemus.

Altus.

Tres can Tres sunt cantus in
tus in gñe genere videlicet.

¶ h̄ quadrālis.est qui durū & asperū facit so
num:ratione littere & soni.

¶ bmollaris/est qui mollem ac lenē facit so
num:etiam ratione littere & soni.

¶ Naturalis vō:q̄ durū & mollē sonū facit:
h̄ partim a h̄ q̄drali:partim vō a bmollari.

¶ Acutus bmollaris incipit in ffaut:& desinit in ddiasol

¶ Grauis bmollaris incipit in ffaut:& desinit in d̄iasolre

¶ Acut⁹ naturalis incipit in c̄solfaut:& finit in alamire

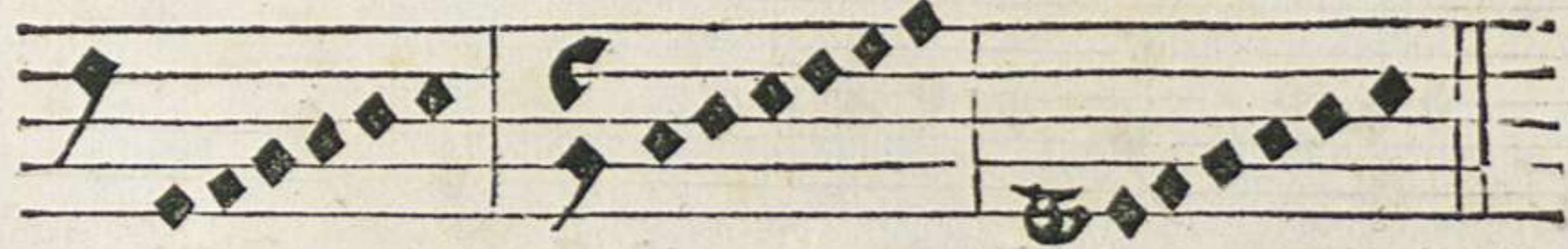
¶ Grauis naturalis incipit in cfaut. Et finit in alamire

¶ Superacut⁹ h̄ q̄dralis incipit in ḡsolreut:& finit in Elamire

¶ Acutus h̄ q̄dralis incipit in ḡsolreut:& finit in Elami

¶ Grauis h̄ q̄dralis incipit in F̄ut. Et finit in Elami.

Exempla horum patent per ordinem

Grauis.

Acutus.

Superacutus.

Grauis.

Acutus.

De Mutatione.

De Mutationibus.

¶ Mutatio est viius/eiusdemq; vocis in una et eadem clave varia **Mutatio**
tio. Dicit autem notanter in una et eadem clave et cetero quoniam vox viius cla- quid
vis/baud potest mutari in alterius clavis vocem:quia ut: quod est
cfaut nequit mutari in ut:quod est c solfaut:quoniam diuersas habent claves.
hoc etiam pacto in bfa $\natural$ mi nulla fit mutatio:neque in sua octava:ean-
dem ob causa.

¶ Mutatio nunquam fieri debet/nisi eo in loco: ascendendo vel descendendo **Mutatio**
dendo/ad hoc compellente necessitudine:ne fiat per plura:quod fieri non fit nisi
potest per pauciora.

¶ Nam licet assiduo vocē mutare in vocē: sed fit saltus sine mutatione
de nota ad notā:quēadmodū in diapēte ptingit maiori:hoc est quin-
ta pfecta:ab ffaut ad c solfaut:vel ab elami ad bfa $\natural$ mi/et sic psequēter

¶ Illud etiam est animaduertendū/quod Autores nři pauci vtebant muta **Autores**
tiōibus:eo quod quilibet cantū appellabat naturale:et sex voces habe- nostri
bant/aut notas:moderni tñ plures addiderunt catus:et ppter huius-
temodi notarū pluralitatē.b. rotundū est adiuūtum. Et hoc ppter
cantus molliciem. Et h̄ quadrum/propter duriciem cantus.

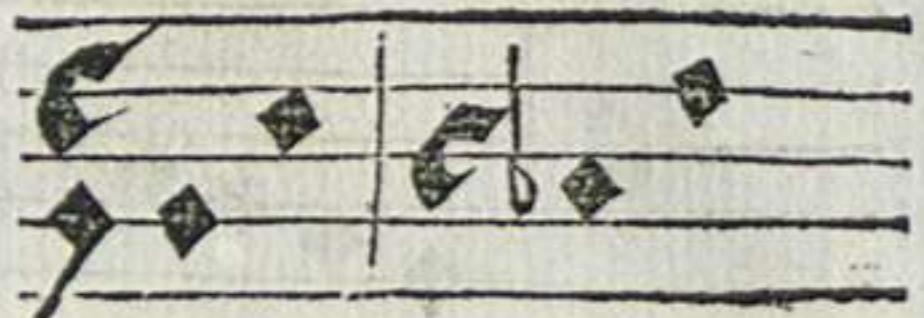
¶ Neque hoc est ptermittendū:vt quoniam in bfa $\natural$ mi canit fa. tūc in octa **Nota**
ua sua/etiam cantari debet fa:alioquin depderet octava pfecta. Dia-
pasōn maior et quinta pfecta Diapenthē maior ppterēa Diapasōn
maior:et Diapenthē maior perargute omnes inter Musice spēs sonat

¶ Cuius vero b mol sit inuentū:bac figurula sequēti pclare ostendit. **Bmol q-**
re inuentū.

3

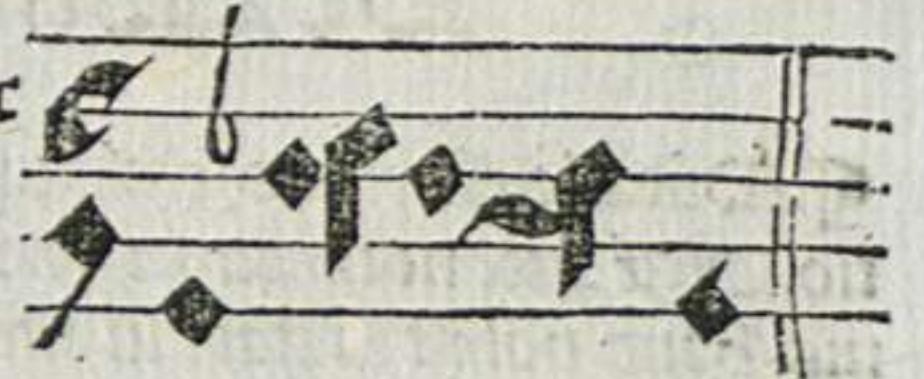
De Aduitacione.

Tritonū ut hic

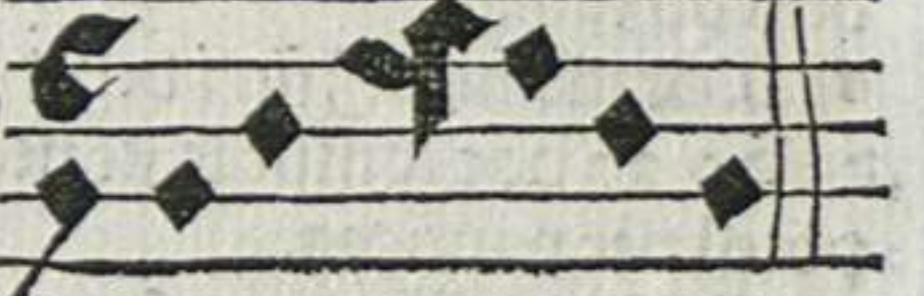
Tritonus

Sua uitatēt hic

Suguitas.

Mutationē vt b

Dutatio.

Mobilitatē vt B

Mobilitas.

De Mutatione.

est bimollaris. etiam nō sunt ibidem nisi due note: videlicet fa et mi: et sic nō ordinat cōmūter.

¶ Has autem quattuor regulas nouissime e scala latina extractas Regulas brevibus accipe.

¶ Regula prima: qñcūqz ascendit ex cantu b̄ q̄drali in naturalem: Regula semp tūc post la sequit fa. Si vō descendit e cātu naturali / in b̄ qua prima, d̄rālem: sic mi per naturā: vertēdū est in la per b̄ quadrūm. Et re in sol: et ut in fa.

Exemplum.

A musical staff with five horizontal lines. On the left, the notes are labeled 'de Re Mi'. An upward curved arrow starts from the 'Re' note and points to the 'fa' note on the right. The notes on the right are labeled 'la sol fa'. Below the staff, the text reads 'De b̄ quadrali graue/in naturalem grauem/post la:fa.'

A musical staff with five horizontal lines. On the left, the notes are labeled 'de Re Mi'. An upward curved arrow starts from the 'Re' note and points to the 'fa' note on the right. The notes on the right are labeled 'la sol fa'. Below the staff, the text reads 'De b̄ quadrali acuto:in naturalem acutum post la:fa.'

A musical staff with five horizontal lines. On the left, the notes are labeled 'de Re Mi'. An upward curved arrow starts from the 'Re' note and points to the 'fa' note on the right. The notes on the right are labeled 'la sol fa'. Below the staff, the text reads 'De b̄ quadrali superacuto:in naturalem irregularem.'

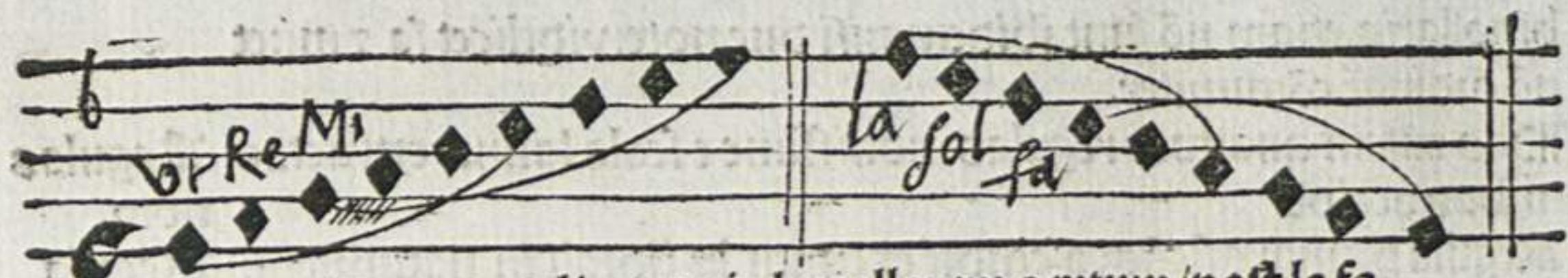
¶ Regula altera: qñcūqz ascendit de cantu naturali in bimollarem Regula sic etiā post la:fa sequit. At vō cū descendit e bimollari in naturalem: secunda. sic mi p bimol/mutandū est in la p naturā/ et re in sol: et ut in fa.

Exemplum.

A musical staff with five horizontal lines. On the left, the notes are labeled 'de Re Mi'. An upward curved arrow starts from the 'Re' note and points to the 'fa' note on the right. The notes on the right are labeled 'la sol fa'. Below the staff, the text reads 'De naturali graue:in bimollarem grauem/post la:fa.'

Bij

De Adutatione.

Regula
tertia.

De naturali acuto in bimollarem acutum/post la fa.

¶ Regula penultima. Quando cunctus ascenditur ex cantu naturali/in quadralem: sic semper post la sequitur mi. Si vero descendit: de quadrali in naturalem: tunc per quadratum mutandum est in la per naturam: et ut in sol.

Exemplum.

De naturali graue: in quadralem acutum/post la mi.

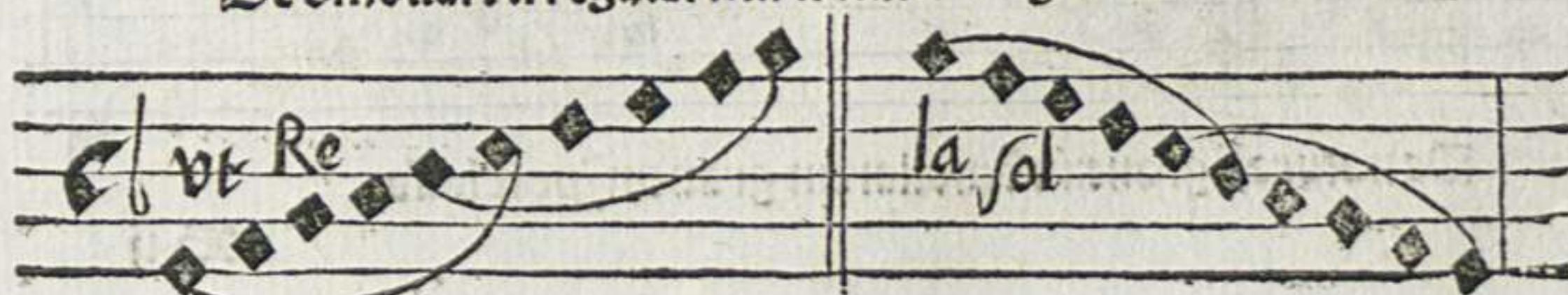
Regula
quarta

¶ Regula ultima. Quicunque ascenditur ex cantu bimollari in naturalem: sic quoque post la sequitur mi. Si vero descendit de naturali in bimollarem: sic re per naturam in la mutandum est per bimol: et ut in sol.

Exemplum.

De bimollari irregulari: in naturalem grauem

De bimollari graue: in naturalem acutum.

De Adutatione.

De bimollari acuto: in naturalem irregularēm.

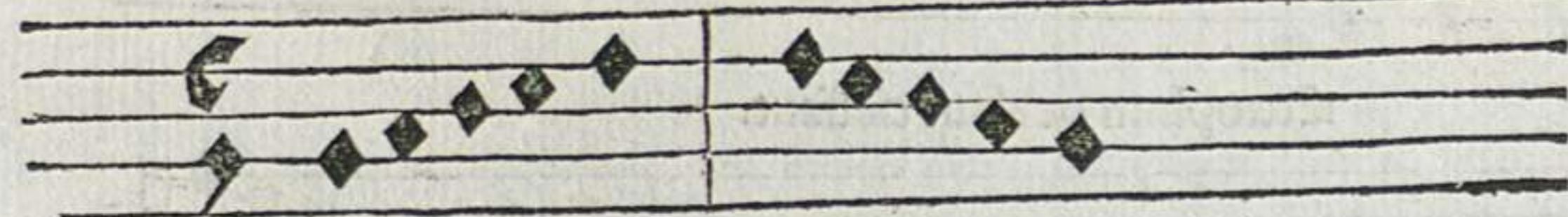
¶ Modus iste obseruādus venit in omni Musica: siue figurata siue plana: qz in omni instrumento vna est Musica: qzuis nō vtatur nos una Musica in instrumentis: tñ vtatur eadem specierū musicaliū distātia: puta sica in omni Tonoru: Semitonoru: et per alia interiallia r̄c. ideo 2 Musica non solū in instrumento continet in ut.re.mi.fa.sol.la. Sed in omni instrumento r̄c. mento.

¶ Item inter quattuor notarū distantiam: semper Semitoniu ordinari debet: nisi vltra ascēderit seu descenderit: et hoc ad evitandū Tritos. Tritonus numerum: speciem fallam: put refert Joannes de Muris: ppter turpē suā spēs falsa. um sonū: illa vitanda est species. Joannes de Muris

Exemplū vbi Semitoniu ordinatur inter distantiam quattuor notarū.

Exemplum vbi Semitonium ordinatur in quinq; notas.

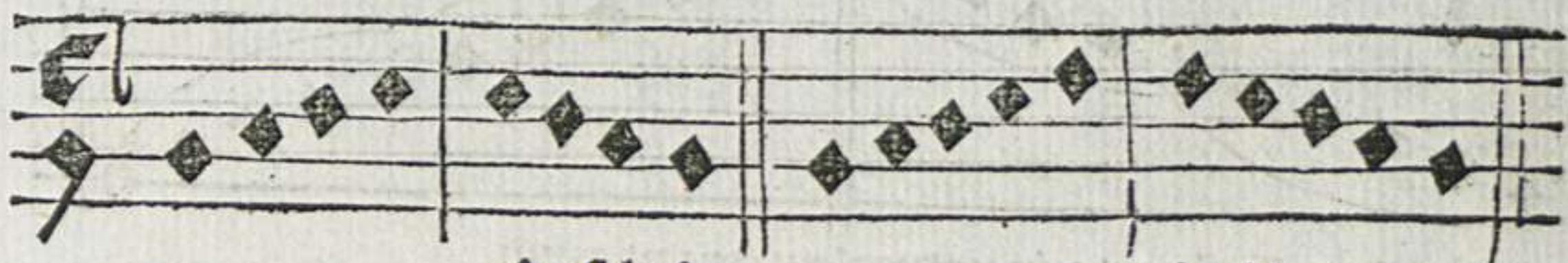
¶ Nō oportet istis in locis ordinari Semitoniu inter quattuor notarū distantiam: sed inter quinq; notas: nam vltra quattuor ascendit seu descendit: si quis tñ ordinare vellet inter quattuor: ad volūtatem cantoris nō sine causa licite quis posset.

¶ Hoc summopere spectādum est: quod inter quattuor aut quinq; lineis duosemp fa indigere videmur: ascēsu seu descensu. Et qñcunq; duo illa fa: distant ab inicem/p quattuor notas: tñc semp post la sequitur fa. Si vero per quinq; tunc sequit mi post la.

Exemplum.

B ij

De Mutatione.

Post la fa

Post la mi

Tres claves. ¶ Mota viginti sunt claves: ut diximus superius. Et quibus tres si-
ues signa: gnate dicunt: ut sunt: ffaut: c solfaut et b mol. Licet alibi tres claves ad-
diderint: videlicet cfaut in spacio: g solreut in linea et d d la sol. De his
tum nibus penitus referemus. Redeo nunc ad predictas tres claves/qua-

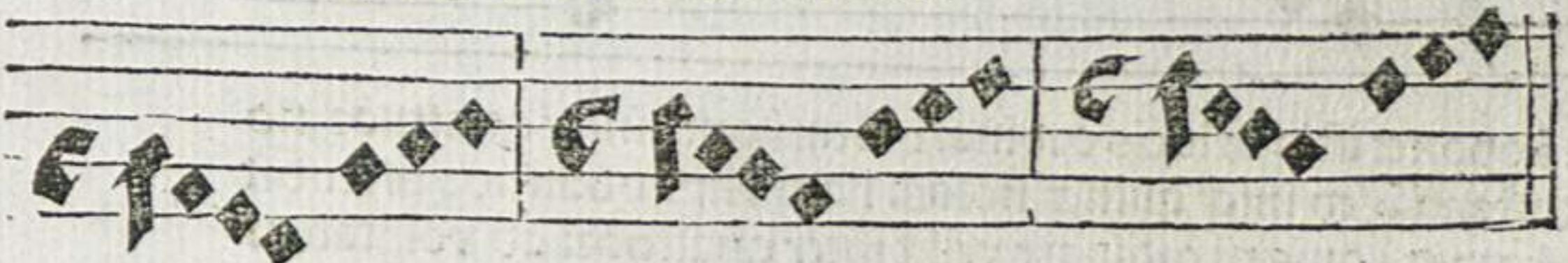
rum due ordinant diversis in lineis/et nunquam in spacijs: videlicet ffau-
ut et c solfaut. ffaut format sic in cantu plano. ♫ 3 ff. Et in cantu fi-
gurato hoc pacto ♭ 8. vel sic.) : Et in istis clavibus cōiter canitur fa.
Sed c solfaut in cantu piano hoc modo formari posuerit e. Et in can-

b mol clavis tu figurato sic E.

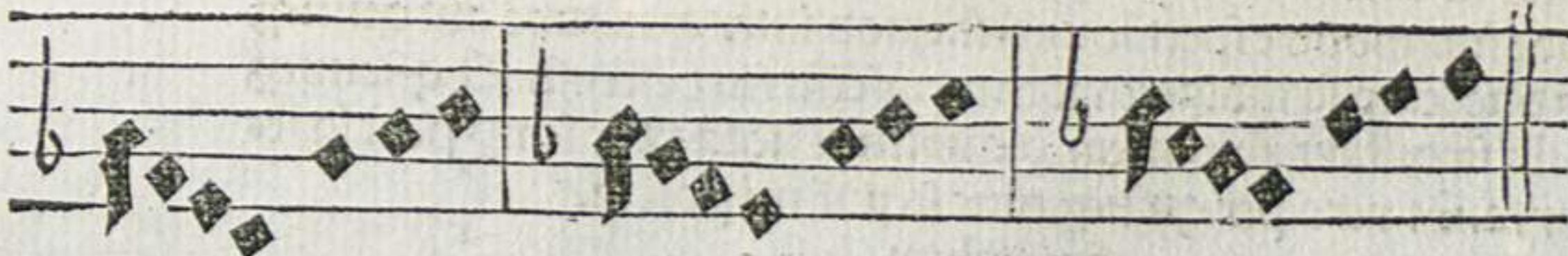
uis mobilis. ¶ Alia est clavis mobilis: ut b mol. b. et potest ordinari in diversis li-
Irregularis neis et spacijs: et per hanc clavem / Musica irregularis ordinatur: et in
ris musica ipsa cantat fa. siue sit in linea/ siue spacio. Exemplum de clavis ffaut

Exemplum de clavis c solfaut.

Exemplum de clavis mobili videlicet b mol.

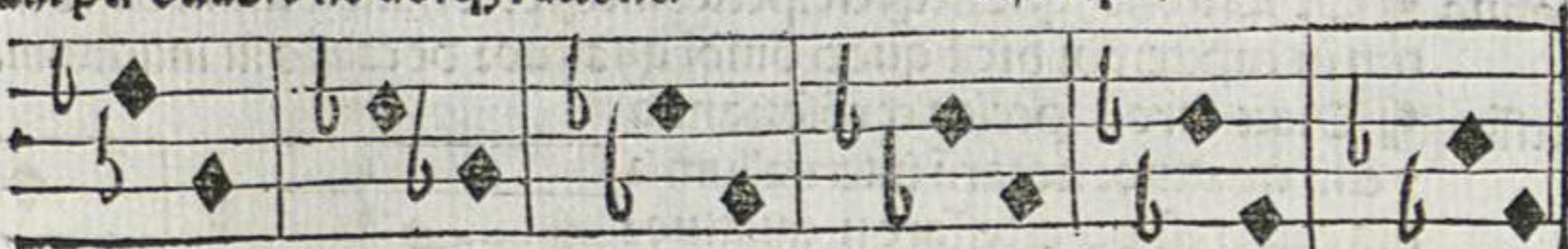

¶ Ex his considerandum/qd fa per quascumque claves ordinari potest: per
distantiam quattuor aut quinque notarum: et nunquam alio modo continuan-
do: qd Musica esset falsa. nisi per aliquas notas singulares: per unam

De Modis.

aut per duas: et non absq; ratione.

Exemplum.

Sequitur nunc de Modis.

¶ Modus/nostro in pposito: est harmonie modulatio: et intensiue: Modus
et remissiue/recta quedam cognitio/dictus a moderando: qz p ipsum quid
catus moderat: quorum sunt quindecim apud modernos/tam usi- modi quin-
tatos/qz inusitatos atqz prohibitos. ut patebit infra. Intervallū vero decim
est soni acuti/semiacuti/gravisqz distantia. Vel dicit id qd omittitur Interval-
ab una nota in aliā: ascendendo seu descendendo/per saltū videlicet ab lum quid.
ut: in la. a re: in sol. et c. Et sū illam diffinitionē intervalli/Unisonus Unison⁹
nō est modus: sed aliorū modorū fundamēntū. Primus enī modus nō mod⁹.
vel species/in ordine specierū Musi-
caliū dicit vox sine unisonus: que est
vnus et eiusdē vocis iteratio: et fit qn eadem vox sepius repetitur in eadem
linea: vel in eodem spacio. Et dicitur
unisonus: ab uno et sonus ut hic.

Unisonus.

Tonus

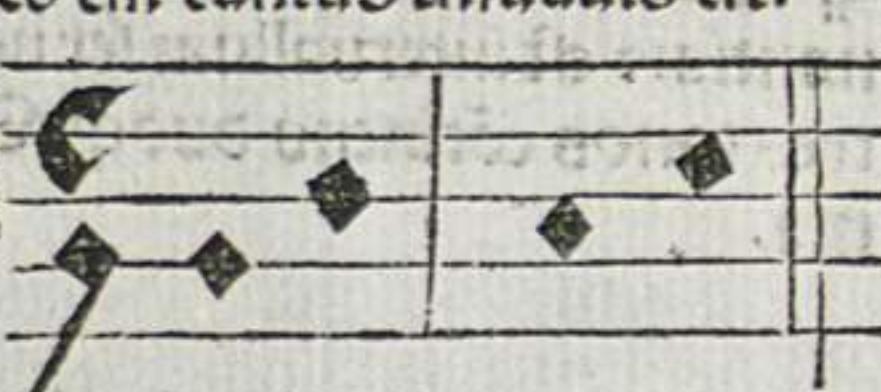
¶ Quid tonus sit: et Semitoniuū satis abunde superius de Tono ac
Semitonio declarauimus. Id tñ addo q tonus species est: nō tñ cō-
sonantia: et intervallum duarū notarū inuicem plene sonantia: ut si
iungas has voces: ut re: re mi: sol la.

¶ Semitonii species nō cōsonantia: etiā duarū notarū intercape-
do: et dulcedo est cantus totius. Sine eo enī cantus insuavis est.

Semito-
nium.

¶ Dytonus species: et cōsonantia/tri-
um notarum intervallum: dicit a dy a
quod est duo: et tonos: duos namqz p-
cise tonos continet.

Dytonus

Tertia perfecta

Gemyd-
tonus.

¶ Semidytonus species et cōsonantia
triū notarū etiā intervallū haberi cen-
semus a semis quod imperfectum di-
citur: et dytonus quasi imperfectus dy-
tonus/ eo q etono/semitonioqz con-
ponitur duasqz species habet.

Tertia imperfecta.

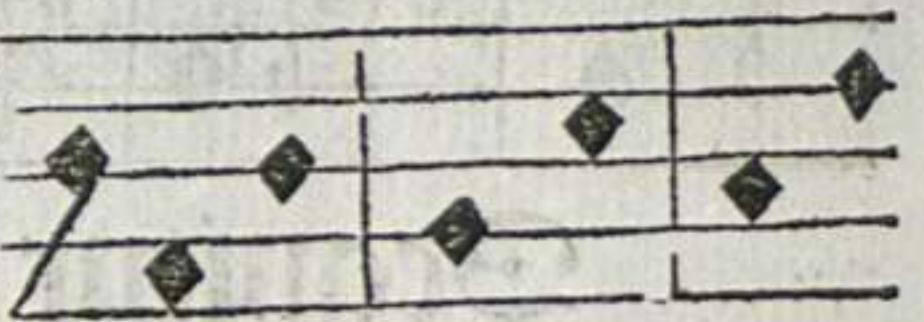
De Modis.

Tritonus ¶ De Tritono/que neq; est species:neq; consonantia:dictum est uber-
tim in capite:vbi dicit quod b mol quattuor de causis sit inuentum.

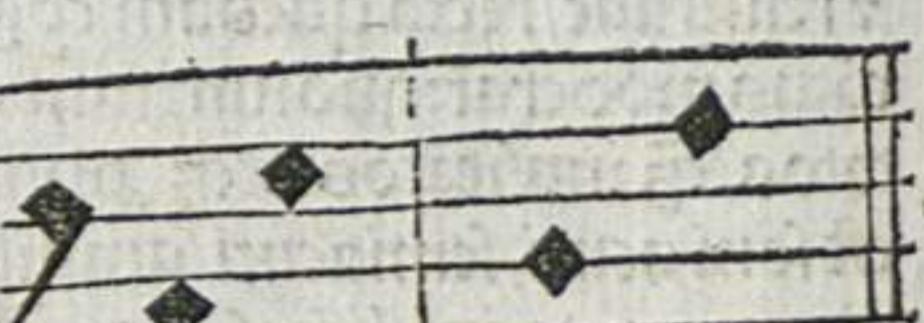
**Diatessa-
ron.** ¶ Diatessaron:species et consonantia
et etiā quattuor notarū interuallum a
dia quod est de: et tessaron quattuor
sit em de vna in quartā:duos vero in
cludit tonos: vñiq; Semitoniu tres
babens species.

Diapēche ¶ Diapenthe maior/species/et conso-
nancia. Interuallūq; est quinq; nota-
rum: a dia qd est de: et pentha quinq;
eo quod sit de vna in quintam tresq;
tonos includit: et vñi Semitoniu du-
as species continens.

Diapēche ¶ Diapenthe minor/species/nō con-
sonantia: et quinq; notarū quoq; est
interuallum: duos continens tonos/
duoq; semitonias:duas similiter speci-
es habens.

Diatessaron.

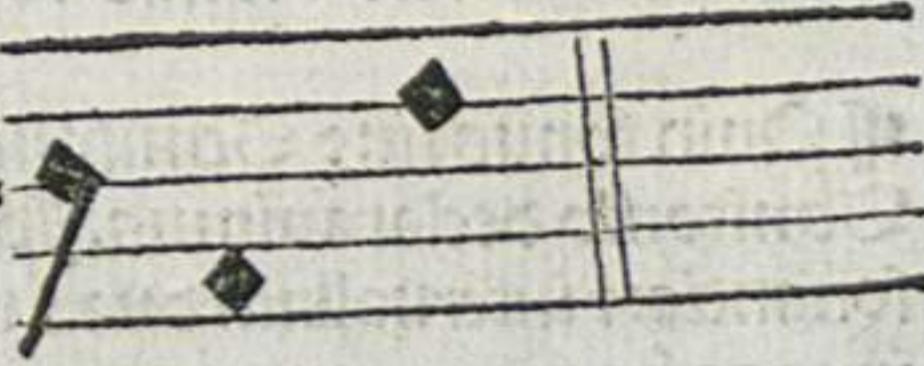

Quinta perfecta.

Quinta imperfecta.

**Heradē
maior** ¶ Heradem maior/species/et conso-
nancia: et est interuallum sex notarum
et cōtinet tonos quattuor: vnumq; se-
mitonium: vnam habet speciem.

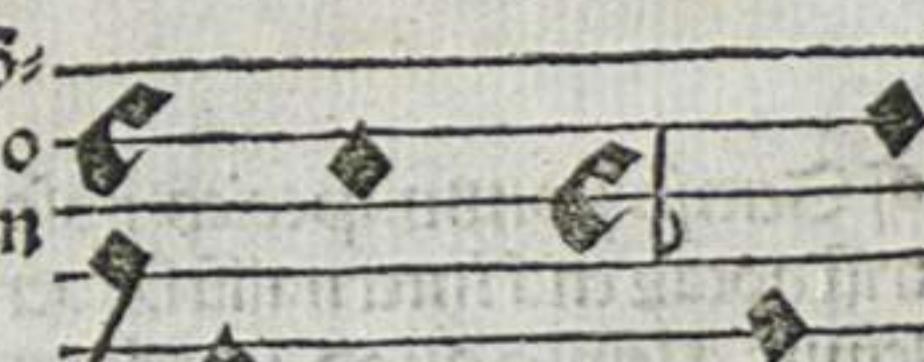
Septima perfecta.

**Heradē
minor** ¶ Heradem/minor/species/et conso-
nancia: et est interuallum sex notarum
tres tonos cōtinens duoq; Semito-
nia.

Sexta imperfecta.

**Heptadē
maior** ¶ Heptadem maior/species/nō con-
sonantia et est interuallum septem no-
tarū: et quinq; tonos cōtinet: et vnum
Semitonium.

Septima perfecta.

De Tonis.

¶ Heptadem minor/species: nō consonantia interuallum septem notarū quoq; dicitur: quattuor tonos continet: duoc; semitonias.

Heptadem minor.

Septima imperfecta.

¶ Diapason maior/species: et consonantia: et interuallum octo notarum a dia q; est de: et pan: qd est totum. Et son sonus eo qd includit omnes species Musicales. quin; q; tonos cōtinet cum duobus Semitonij. Et causat Octava perfecta. semper a qualibet clave vel littera ad cōsimilem: duas habet species/ unam regularem/ alium vero irregularem.

diapason maior.

Octava perfecta.

¶ Diapason minor/species nō consonantia: et est etiā interuallum octo notarum/ et fit a clave b; mi. in b; fa b; mi cum ibi dicitur fa/ et inclusione quattuor tonos cōtinet et tria semitonias/ a se mi: quod est imperfectū et c.

diapason minor

Octava imperfecta.

¶ Debent autem huiuscemodi nomina videlicet Diatessaron: Dia- Mota, penthe: et Diapason scribi per i latini: et nō p; y grecum: quia dicitur a dia quod est de. Et nō dy; q; est duo: ut supra visum est. Et tantum de speciebus Musicalibus:

De Tonis.

¶ Tonus est certa regula: s; m quā ducimur in alicuius cantus regularis cognitionē. Et duplex est. Autenticus videlicet et Plagalis/ qui sunt p; incipialiores vel maiores: per quos alijs minus p; incipialiores vel minores: vt. 1.2.3.4.5.6.7.8. iudicentur.

Ton⁹ qd
Duplex

¶ Dicunt autem Autenti: q; auctoritatem ascendendi maiorem ha- bent ceteris. Plagales vero ideo/ q; plus descendendi prioribus au- cto ritatem habent.

¶ Tonus autē Autenticus est attendendus penes supremā/ et altio- rem totius cantus notā. Plagalis vero/ penes inferiorē seu infimā tenticus notam cantus totius presumitur.

Ton⁹ au-
Plagalis

De Tonis.

Proprietas Autentici. ¶ Autentici toni proprietas est: quod licite ascendere potest: supra notam suam finalem per octauam: usque ad perfectionem suam. Si ultra ascenderit tunc enim quosdam tonus irregularis dicitur: principue in cantu gregoriano.

In cantu autem figurato: parum de irregularitate curamus: cuius in antiqua. Alma redemptoris: ultra suam notam per nonam ascendit: hoc enim semel concordum est: et persertim in isto verbo. Tu que genuisti regum.

Proprietas Plagalis. ¶ Sed tonus plagalis descendere licite potest per quartam aut per quintam ut in isto Responsorio. Collegerunt pontifices circa principium ubi cantus ille incipit in Dsolre: et descendit ad quintam videlicet. Ut semel vero talis descensus conceditur. Si vox descendens ultra quintam sepius accideret: tunc enim aliquos cantus dicentes irregularis de qua regis paucis ista accipe Carmina.

De Autentis quatuor vel descendere: vel ascendere possunt.

Mature talis autenticus esse probatur
Ut queat a fine procedere vocibus octo
Huiusque licentia dat vocem contingere nonam
Unde namque licet aliquando tangere vocem
Vocemque sub fine tantum supponit una.

Hic de Plagalibus quatuor vel ascendere vel descendere possunt.

Est quoque natura data collateralibus ut hic
Ad quintam vocem possunt a fine levare.
Huiusque licentia dat vocem attingere sextam
Ultra si tendit id sine lege manebit
Octauamque licet aliquando tangere vocem
Cum sub fine queant vocem contingere quintam.

¶ Tonus Autenticus habet sub se quattuor tonos minores. Et sunt impares: videlicet. 1.3.5.7. Plagalis vox similiter quattuor habet minores sub se: qui pares sunt. 2.4.6.8. Et omnes isti Toni minores tam Autenti:que plagiæ suas proprias habent intonationes: enim prius Tonus a ciarum consuetudinem: ut patebit.

finali nota. ¶ Omnis tonus regularis vel irregularis a sua nota finali distinguenda cognoscitur: ut hec ostendit figura.

De Tonis.

Nota
quod

Omnis catus trāspo situs vel irregularis exiens in	cſolfaut est 7. vel. 8. bſa b̄mi est. 5. vel. 6. tonorū: ⁊ hoc ſi in Alamire eſt. 2. vel. 4. bſa b̄mi dicit fa. gſolreut eſt. 1. vel. 2.
	Eſaut eſt 7. vel. 8. tonorū: ſi in b̄mi die Si vero mi: eſt quinti vel ſexti. Cif fa. vbi catus Eſolfaut eſt. 5. vel. 6. tonorum: ſi in bſa. finit et cuſ bſa b̄mi eſt. 3. vel. 4. b̄mi dicit mi. ius toni alamire eſt. 1. vel. 2.
Omnis cantus regu laris exiens in	Gſolreut eſt. 7. vel. 8. tonorum. ffaut eſt. 5. vel. 6. tonorum. Elami eſt. 3. vel. 4. tonorum. Dſolre eſt. 1. vel. 2. tonorum.

De Vocibus in quibus omnes Tonii finiuntur.

In re. ſecun. pri. Sed ter. quart. erplicit in mi.
In fa. quint. ⁊ ſext. ſept. ⁊ oct. erplicit in ſol.

De Litteris finalibus.

Sedes finales horum. d. vel. e. ſimul. f. g.

Vbi duo ⁊ duo viii habēt finem

Primus finitur in. d. pariterq; Secundus.
Tertius ⁊ quartus. Eſum pſerūt ſibi finem
Quintus in. f. finit Sextusq; ſibi ſociabit.
Septimus in. G cadit. Octauus iungitur illi.

De Quarto tono qui ſepiuſ ali bi finiuntur.

Quarti vero modi finis quandoq; repertus.
Eſt in alamire cui donat regula nomen.
Ex per bimolle finire videtur ibidem.
Hic ſerti finis cſolfaut eſt aliquando.

Quartus
aliquā alibi
finiuntur.

An cantus Autēti vel Plagalis ſit

Hinc quoq; de fauli ſcire poterit cito cuius
Debeat eſſe modi ſic caute respiciatur.

Cantus ſi
auten. aut
plaga. ſit.

De Tonis.

Tonos p. An magis alte petat cantus quoq; tendit ad ima.
naturā iu. Nam magis alte tenens est collaterabilis habendus.
dicamus. ¶ Nota q; in cantu gregoriano: p. Autores nostros/tonos iudica-
mus p naturā & nō per b mol: quia cantus nō semp cōtinuat p can-
tum b molle. Sed p aliquas notas/videlicet: vbi cātus ab ffaut in
bfa b; mi ascendit p voces medias/siue nō: & hoc ad euitandū Trito-
num: vt prius diximus. Sed in cantu figurato/regulari seu irregula-
ri:cōtinuat: cantus b molle: naturalis: aut b quadrum. Ideo in
tali cantu iudicamus Tonos f m/re mi fa sol.

Tonus ¶ In cantu Irregulari: seu figurato/ibi ad placitū Musica cōtinua-
ri potest: videlicet p b mol. p naturā: vel p b quadrum: et ita Tonus
cas in can iudicari potest in cantu figurato.

tu figura. ¶ Cantus Gregorianus nō ordinat pcedēdo semp per b mol. Sed
ad aliquas notas: & ad loca determinata/certas ppter causas: vt est
b mol qua dictū antea. Quare b mol inuentū sit & quibus de causis. Aliqñ can-
re inuentū tus b molle ordinat: vt qñ est sexti Toni: etiā quinti. Sed in quin-
to non est ita necesse prout in sexto: necq; in primo tono est necesse eas-
dem de causa,

De Equivalentijs.

Octo supra notā finale cōtra quinq; sub nota finali.
Illi numeri Septē supra notā finalem cōtra q̄ttuor sub nota finali.
equivalent. Ser supra notā finalem contra tria sub nota finali.
Quinq; supra notā finale cōtra duo sub nota finali.

Sequunt regule de Tonoī am-

bitibus: tam Autentorum/q; Plagalium.

¶ Omnis cantus sepius la attingēs sursumq; repulsionē faciens ad
fa si huiusmodi cantus in re desinit: est primi toni. Si vero circa re
sepius versat/reflerionē ad fa sursum faciens: est secundi toni.

¶ Omnis cantus finiens in mi naturali: si citius tangit fa p b quadrum acutū q; quartā supra notā finalem: est tertij. Si vero non im-
mediate tangit fa p b quadrum acutū/sed sepius reuertit ad mi per
naturā: & licet ex post tangat fa predictū/semel aut bis/nō ascendens
ad Dytonum/est quarti toni.

Natura
Cantus ¶ Omnis cantus finiēs in fa p naturā: si citius tangit fa p b quadrum acutum/q; fa p b quadrum graue: est quinti toni. Si vero ci-
tius fa per b quadrum graue: est sexti toni.

De Tonis.

¶ Omnis cantus finiens in sol per naturam / si citius tangit re per naturam acutam: quod re per naturam grauem: est septimi toni. Si vero ad re per naturam grauem: est octavi toni: et tantum de cantu regulari: qui his versiculis patet clarius.

Pri re la. se. re fater mi fa. q̄rt quoq; mi la.

Quint fa sol. sext fa la. sept ut sol oct tenet ut fa.

¶ Nota si tonus Autenticus/tonusq; Plagalis in numero starent equaliter/quemadmodum se penumero contingit. Verbi gratia. Si to- Quin Auten- nus Autenticus ascenderet per octo notas/supra notam finalem. Et pla- tic et Pla galis Tonus descenderet sub nota finali per notas quinq; tunc in nume galis in nu- ro starent equanimiter. Videlicet itaq; est/an Autenticus sepius or- mero eglis- dinet in octaua: aut Plagalis tonus magis continuaet in quinta sub sunt positi nota finali: et qui sepiuscule continuaatur: primus est tonus. Si adhuc equaliter continuaeret: tunc extreme sunt postponende note altiores/et in- feriores. Et vterius procedendum est fin regulas prescriptas.

¶ Tonus quomodo iudicet/et quidem prospicuo in cantu bimollari/aut Tonus quod naturali/ seu bimollari: et hoc si cantus finies in g sol reut/potest iudicari iudicari octavi toni per naturam Alio modo iudicari potest primi: et hoc dus. cum cantus est bimollaris: tunc finit in re per bimol: ergo esset primi aut secundi tonorum. Solutio. Si cantus ille fundamētum habet ex cantu naturali: videlicet quod magis continuaet in cantu naturali: quod bimol lari/sic primi toni iudicandus est: et hoc in cantu figurato: non autem gregoriano.

De Tonis.

De Tonis in Introitibus. Respon- sorijs. Tractibus. Alleluia et Antiphonis.

Duas de Introitib' accipe regulas.

Introit' versu di-
noscitur.

¶ Primo. Omnis introitus/cuius versus immediate/vel statim tan-
git quintam/vel gradatim ascendit ad quintam: est de tono Autento: qz:
quinta propria est nota Autentorum: ut patebit.

¶ Altera. Omnis introitus/cuius versus non immediate tangit quin-
tam/vel non in principio gradatim ascendit: licet eam postea retigerit:
est de Plagali tono. qz: quarta: propria est nota plagalium.

Respo-
soria cognoscuntur
scunt ver-
sibus.

¶ De Responsorijs versibus habentibus: difficultas penitus est nul-
la:quia si eorum versus incipient Autentice: tunc sunt de tono Autento
Si vero Plagaliter: tunc sunt de tono Plagali de quibus Carmina
paucula peripies: ut hec patebunt omnia in Psalmorum intonationibus

De Officijs et Gradualibus: Alle-

lu:a. Officijs et Tractibus.

Sic bis sex voces retinent/nam sepe videmus.

Offertoria cum Gradualibus officijsqz.

Alleluia vel Antiphonas responsaqz quedam

Et tractus voces: cantari per duodenas

Et sic queqz licet duodenis vocibus uti

De Psalmis super Antiphonis inci- pientibus fm proprietatem his Carminibus perdocet.

Primus cum sexto fa sol la semper habeto.

Tertius octauus ut re fa sitqz secundus.

La sol la quartus ut mi sol dat tibi quintus.

Septimus est mi fa sol/sic omnes esse reor

De Psalmorum versibus mediationi- busqz eorum unoem bis accipe versiculis.

Septimus et tertius dant fa mi re/mi quoqz primus.

Quintus et octauus fa sol fa sicqz secundus.

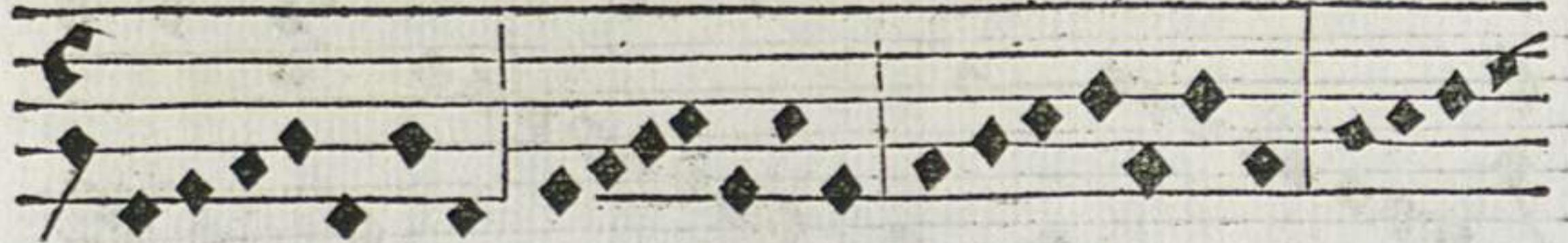
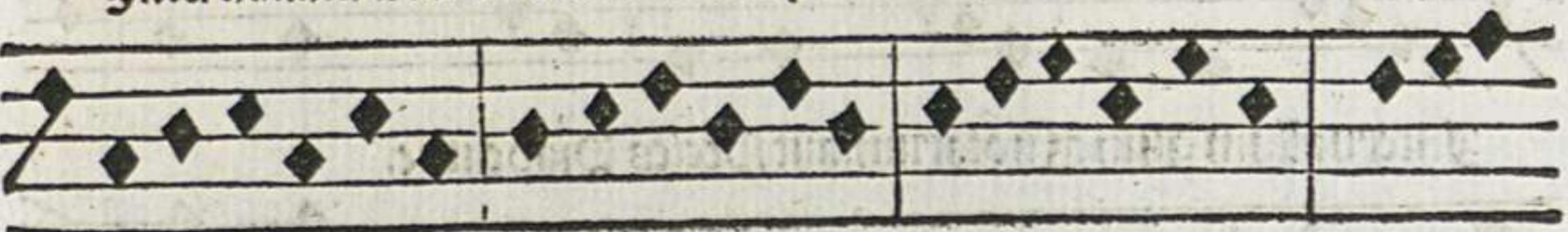
Hexadē Sol fa mi fa terminus re ut re mi recqz quartus.

Heptadē ¶ Qualiter Hexadem maior et minor. Similiter Heptadem maior
excusantur et minor tam ascensiū qz descensiū in omni Musica excusari debent et
Musica non alio modo/patet infra.

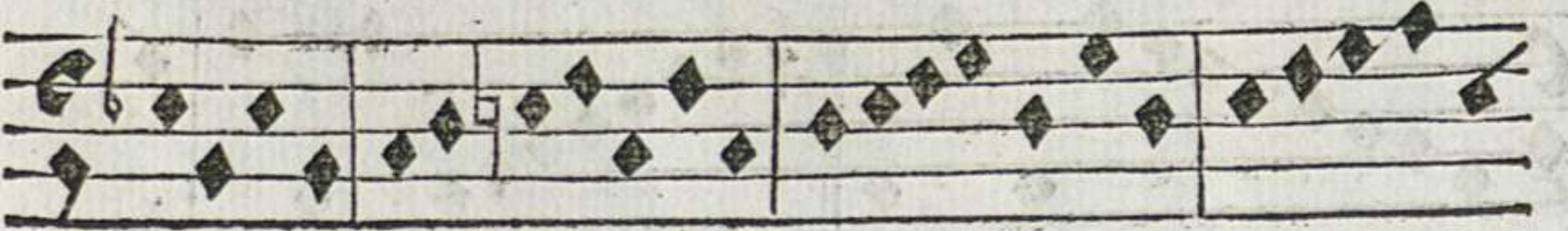
De Zonis.

Intervallo trium notarum. aut species Dytoni.

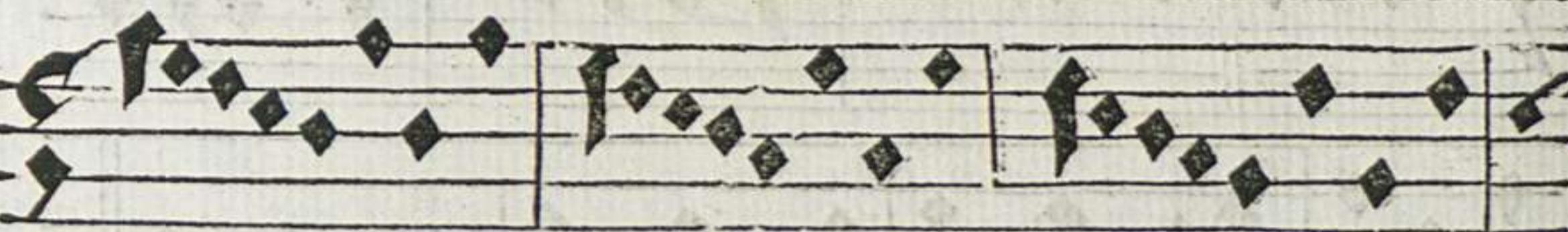
Intervallo quattuor notarum. aut species Diatesseron.

De Zonis.

Intervallo quinq; notarum: aut species Diapente.

Intervallo octo notarum: aut species Diapason.

Psalmorum Intonationes.

Sequitur nunc de Psalmorum Intonationibus.

¶ Sciendum: duplices esse psalmos.

¶ Maiores sunt duo: Magnificat et Benedictus: scilicet Lanticum plices

Zacharie: qui in quolibet tono ab alijs differunt in intonatione.

¶ Minores sunt omnes alijs: ut Dixit dominus domino meo. Laudate pueri Minores

domini. et cetera. Et sunt duplices.

¶ Producti: qui habent media declinabilia et polisyllaba: ut Dixit dominus Producti

domino meo. Laudate pueri dominum.

¶ Correpti: qui media habent indeclinabilia: et monosyllaba: ut Credo Correpti,

didi propter quod locutus sum: fac. me. te. se. sic nunc. Et nota Hebrei

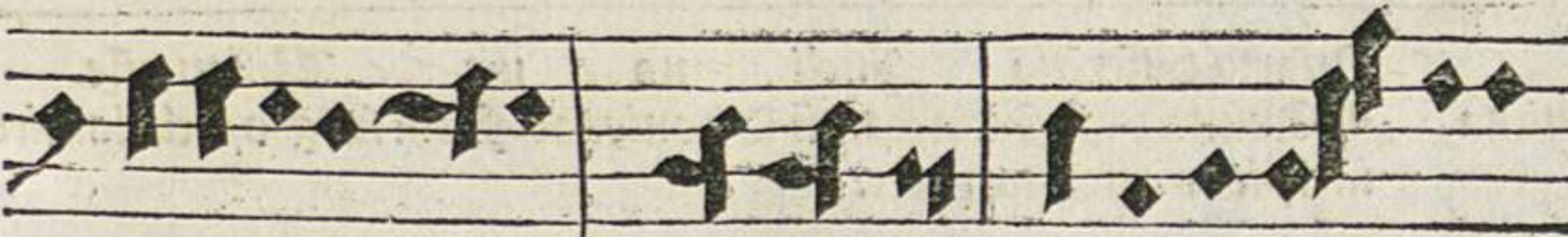
indeclinabilia: ut Hierusalē: syon: David: Jacob. et cetera. Diuersē tñ finē

diuersum usum cuiuscumque Diocesis aut Chori: sunt psalmorum et versuum

intonationes. Sed que in communiori sunt usu hic psequemur

De primo Tono.

Primus Tonus/ a latini ratione ordinis/ a Grecis prothūs: et ab Principiis
antiquis Dorius est dictus. In Cantu inīcia quinqꝫ usitata habēs: quinqꝫ pars
Cfaut: Dsolre: ffaut: Gsolreut et Alamire. Usitata vō duo: ut Are mi toni.
et b̄mi. Qui regulariter in Dsolre/nōn in qꝫ in alamire finem habet
et hac sonat notularum annotatione.

Euouae primi Ecce tu pulchra Tecum principium.
Sub hoc Capitali tono cantus in Dsolre non celeri cursu Diapenthē
then rāpiens: vel ab ffaut p Diatessaron cadens: ut patet exemplis.
¶ Habet autē primus tonus differētias quinqꝫ/ Prima in Cfaut
cantū incipiens vel Dsolre/ ad Diapenthē cōsurgēs ut sequit.

D

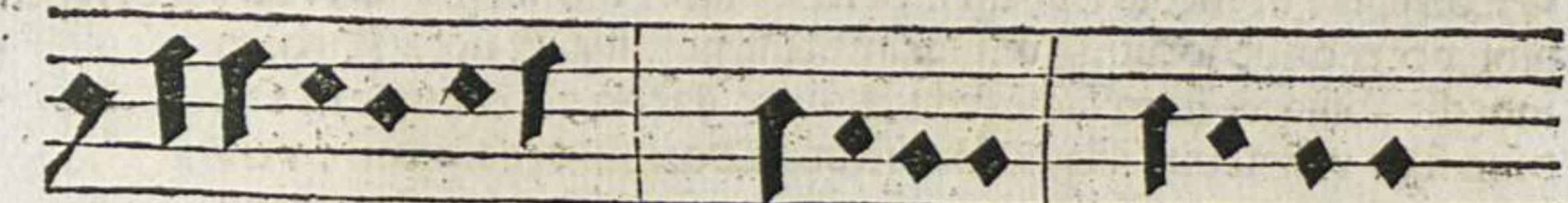
De priuino Tono.

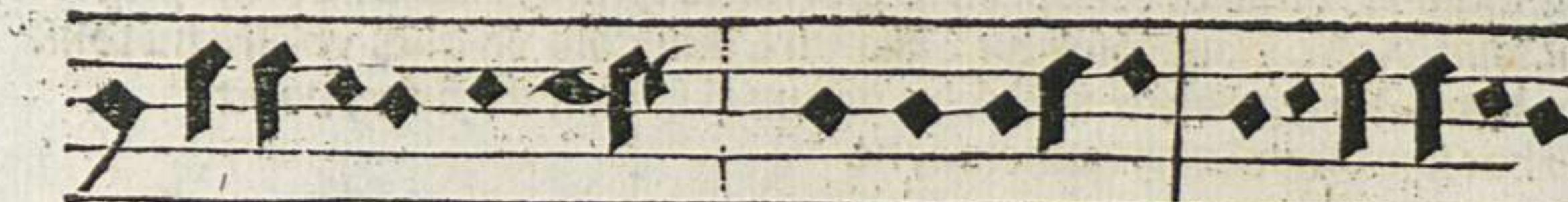
Differētia prima   Le uia   Jo an nes
Secunda Secūda differētia cantum in Eſfaut incipit cum differentia priori/
Sed p toniū r nō cum Diapente surgens: ut sic.

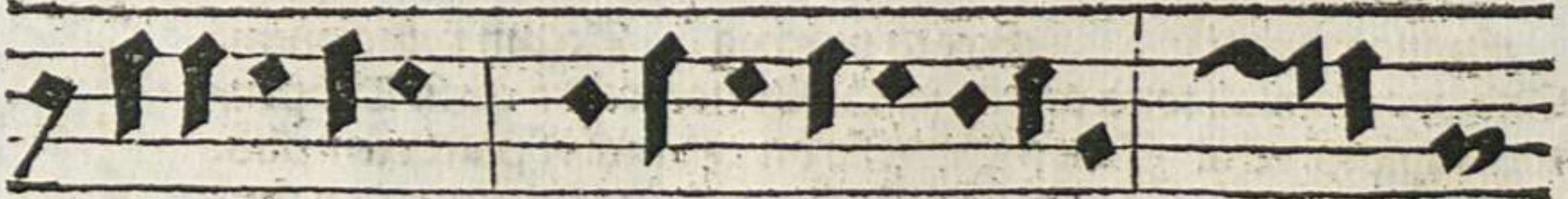
Differentia secunda   Ductus est
Tertia ¶ Tertia differētia assignat cantui incipiēti in Eſfaut principio Se
mitoniū descendens gradatim/hoc modo.

Differentia tertia   Volo pate   Reges Tharsis
Quarta ¶ Quarta differētia Cantum in Eſfaut incipit: gradatim alamire
ascendit: ut sic.

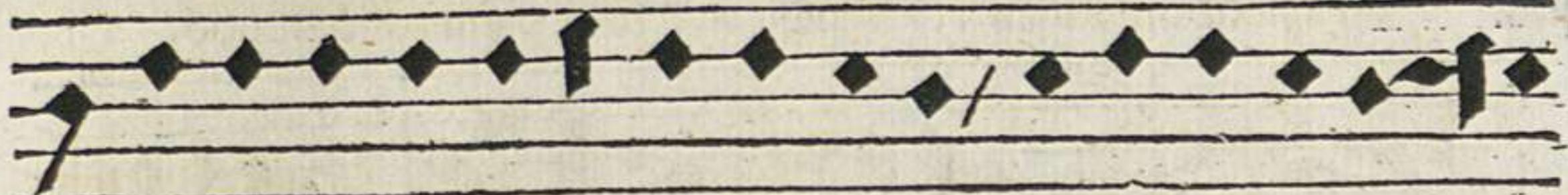

Quarta differētia   Incli na uit Missi tu dñe.
Quinta ¶ Quinta differētia/cantū Ditonice ab Eſfaut surgēs/vel alamire
incipiens quod sic patet.

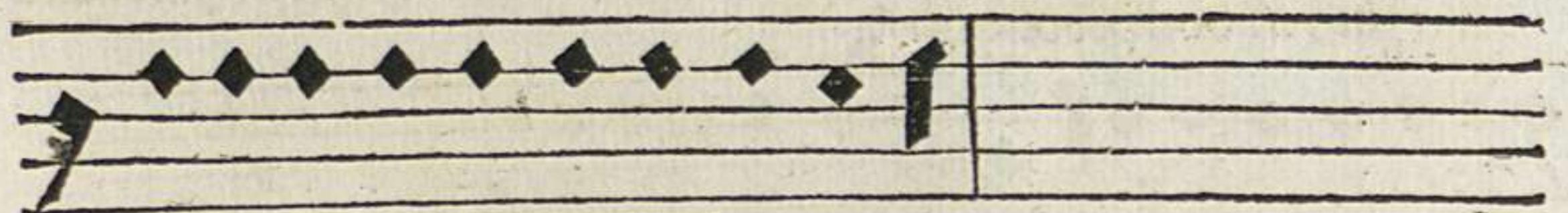

Differētia quinta. Estote fortes in bello   Sal   ue.

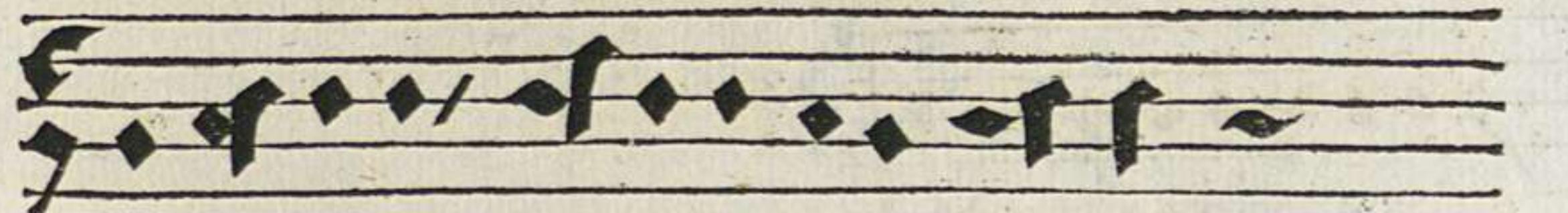
Dé primo Tono.
Intonatio siue psalmodia Psal-
morum minorum in versibus productis est talis.

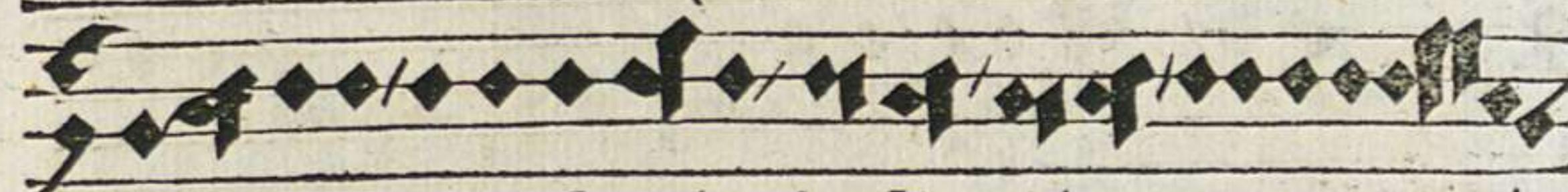
Dixit dñs dño meo: sede a dextris meis.
In versibus autem correptis ista est intonatio.

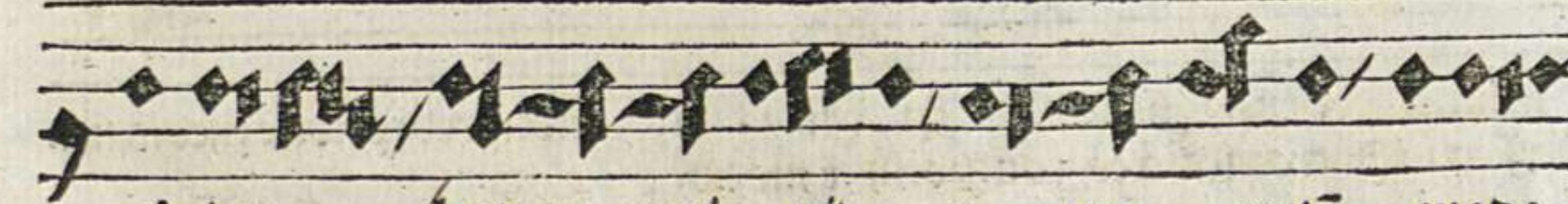
Credidi ppter quod locutus sum.
In psalmis maioribus hac descriptione/intonatio sonat. **Psal. maio.**

Magnificat a nima mea domi num Versus in
Introitus his in psalmo potest describi notulis introitib⁹

Erectauit cor meū verbum bonū/ dico ego opa mea regi.
Sub notulis vero versuū/in responsorijs circa quenqz tonum/licut Versus i
psi sunt antiqui pprietates tonorū & cantuū/vt sequit. **responsorijs.**

primus laudem acci pit p con centū mode

stie

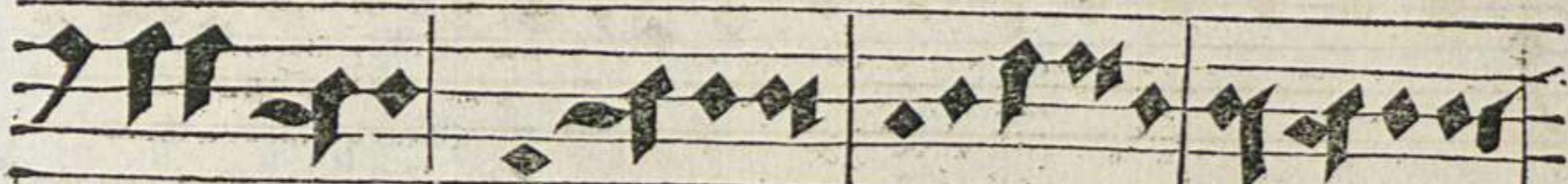
fos

mam.

Dij

De Secundo Tono.

Quattuor **T** Secundus Tonus/a latinis/primo adiunctus ordinis ratione in secundi To Dsolre cū primo finem habens/quia primus Autēticus et Dorius hi princi- Secundus vero Plagalis et Hypodorius/dicit/Lui quatuor ysita- pia. ta accidunt inicia:vt Are: Cfaut: Dsolre et Ffaut: hoc modo.

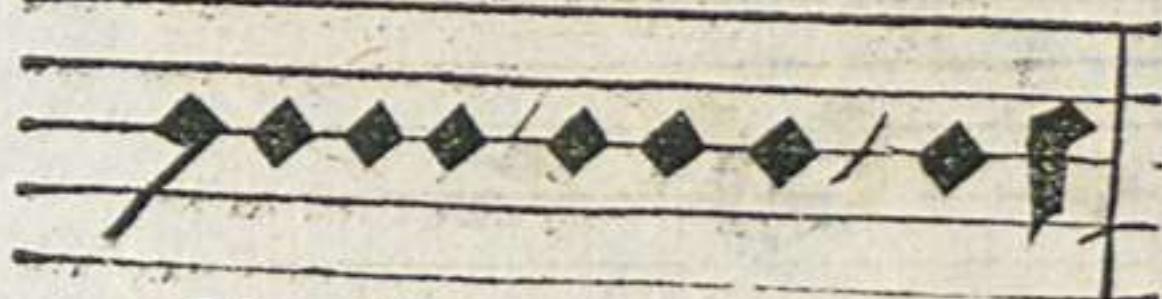

Euouae Secundi Mise ra tor. Sicut liliū Qui de matre.

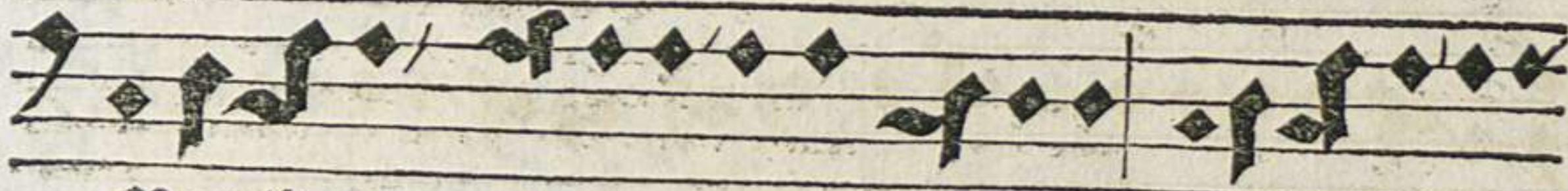
Secundus tonus solus ab omni differentia se claudit. Intonatio in versibus productis est.

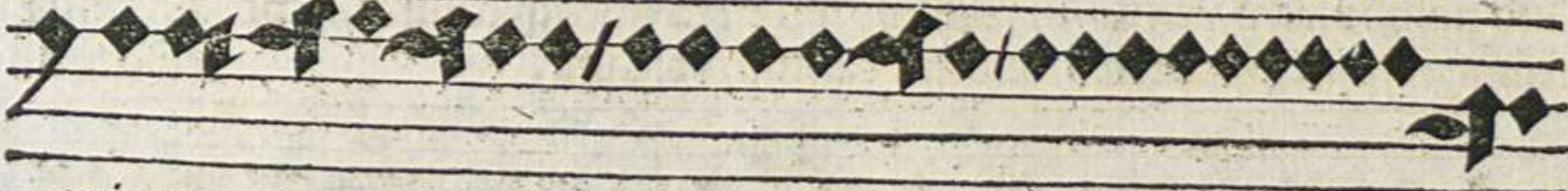
Laudate pueri dñm; laudate nomen do mini,
In versibus correptis.

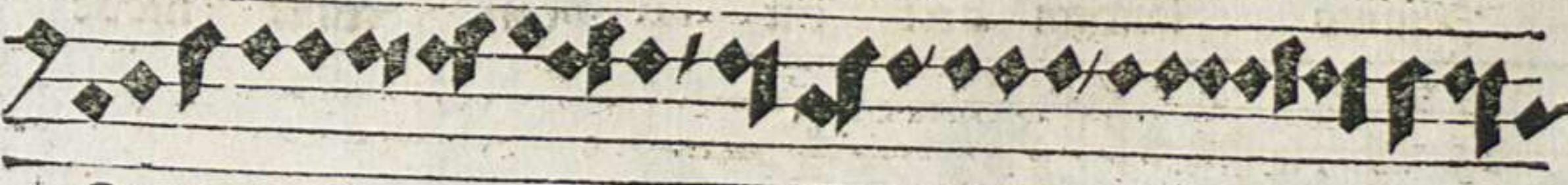
Memeto domine dawid,
In Psalmis maioribus,

Magnificat anima mea dominum Benedictus do

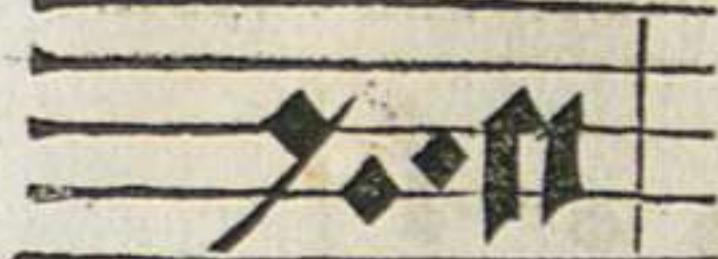
minus deus Israel/ qz visi tauit et fecit redēptionē plebis Iue.
Versus in Introitibus eo componui f modo,

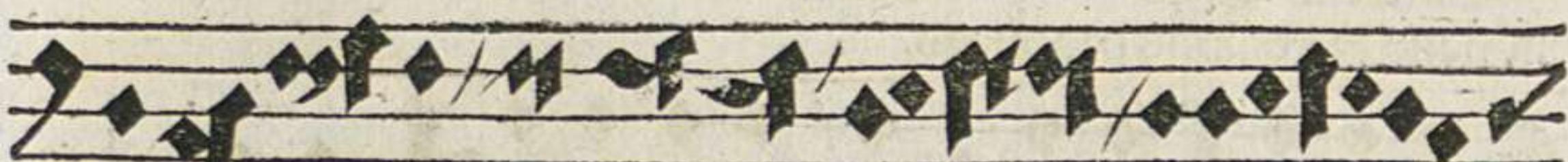
Sentiant om̄es tuum leuamen quicūqz celebrant tuam cōmemoratio

De Secundo Tono.

Versus in Responsorijs tali possunt describi forma.

nem.

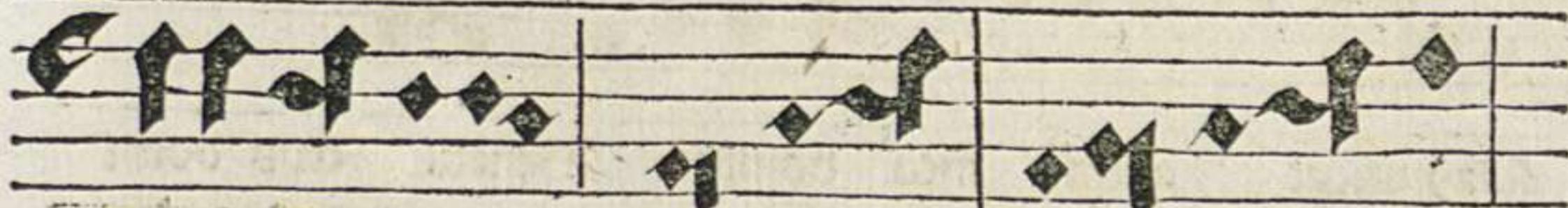
Secundi di mo ri tur to ni lamen

tatur can tus

De Tertio Tono.

Tertius Tonus/a Latinis ratione ordinis dictus/a Grecis vero Quattuor
De terus: et ab antiquis Phragius/sumes Elami: ffaut: Gsolreut incepit
et Csolfaut quattuor cantus initia; finiturque in Elami/vel nonunquam tertij toni
in bfa bmi/hoc modo.

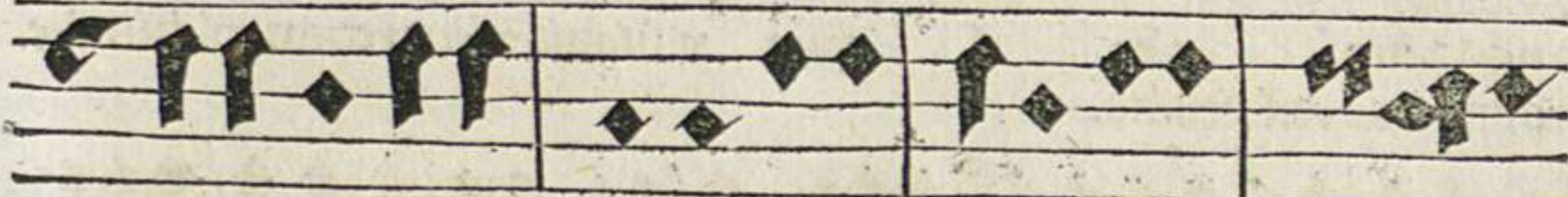

Euouae Tertiij

La licem

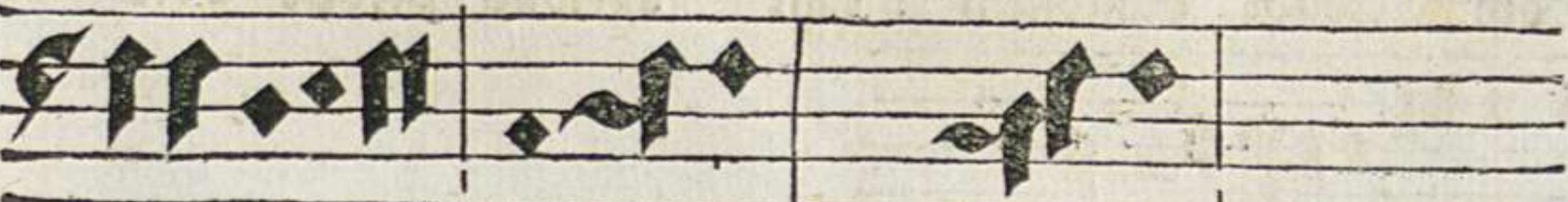
Quando natus est

Habet hic Tonus differentias tres: Prima cantui assignat incipiendi Differencie
ti Gsolreut per Diatessaron/csolfaut rapit. Exemplum. tres.

Differencia primi Ori etur si lij I sta est

Secunda differentia Lantum in Gsolreut et cum mora alamire ascens
dit: ut sequitur.

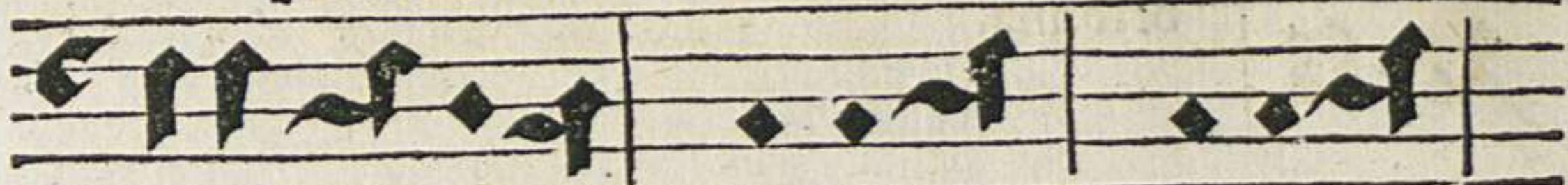
Differentia Secunda Salua nos

Pinguis

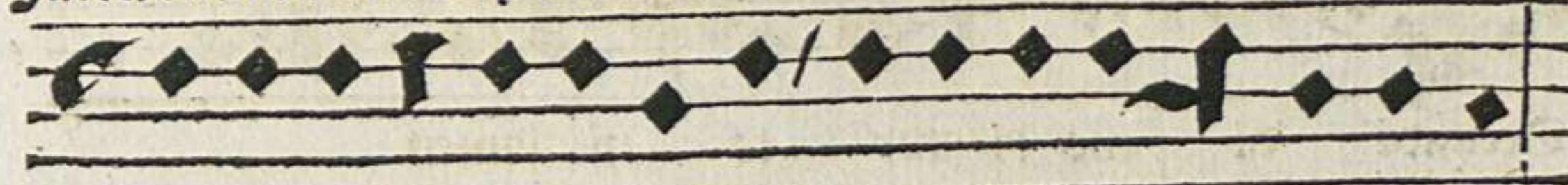
Dij

Detertio Tono.

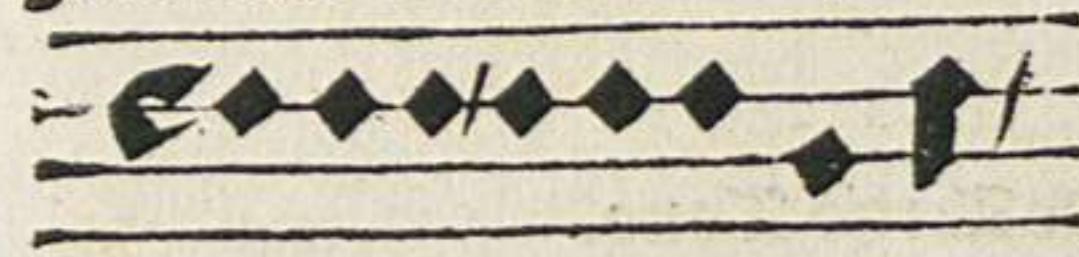
¶ Tertia differentia Cantū incipit in Solreut ascendendo ut hic.

Differētia Tertia   Omni a   Quoniam
Intonatio in versibus productis.

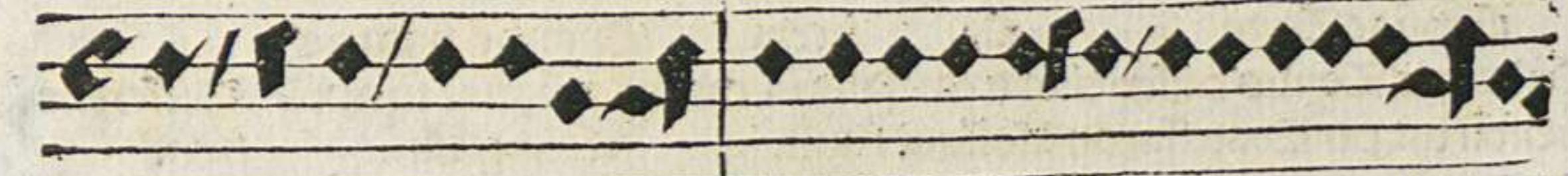
Laudate nomen domini   laudate servi dominum.
Intonatio versuum correptorum.

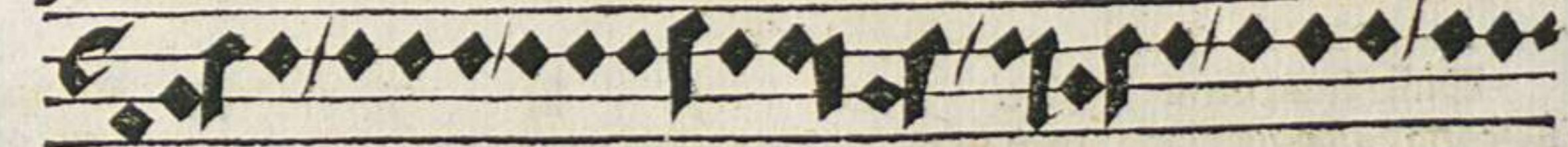
Memento dñe David.
In psalmis maioribus.

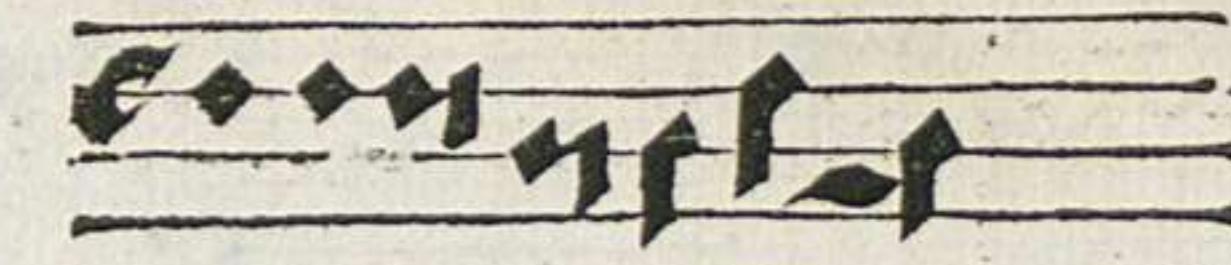
Magnificat anima mea dominū. Benedic tus domi

nus deus israel quia visitavit et fecit redem. plebis sue.
Introitus hac uti neuma.

Domine exaudi orationem meam auribus percipe obse

creationem in eam.

De Quarto Tono.

In Responsorijs versus sic formari potest.

The musical notation consists of two staves of square neumes on four-line red staves. The first staff begins with a long note followed by a short note, then a series of shorter notes. The second staff begins with a short note, followed by a series of longer notes. Below the notation, the Latin text of the responsory is written in two lines: "Ter ti us as peris ver bis indi gnatur in" and "crepat et blas phe mat."

De Quarto Tono.

Quartus tonus/a latinis ratione ordinis/a Grecis Hypophrygius dicitur/quia phrigio adiunctus. Et quinq; habet principia can- tonus quintus/scilicet Cfa ut: Dsolre: Elami: Ffaut: Gsolre ut: regulariter finem q; habet habens in Elami: trpnspositiue in bfa Eimi. Exemplum. initia.

A single staff of square neumes on four-line red staves, showing a sequence of notes starting with a long note, followed by a short note, then a series of shorter notes.

Euouae Quarti. Tota pulchra es. Sicut. Nos sicutientes
Habet autem hic Tonus differentias quattuor: Prima Cantum Differentia in Dsolre incipit: gradatimq; ascendens per Diatessaron: ut patet ex quattuor exemplis.

A single staff of square neumes on four-line red staves, showing a sequence of notes starting with a long note, followed by a short note, then a series of shorter notes.

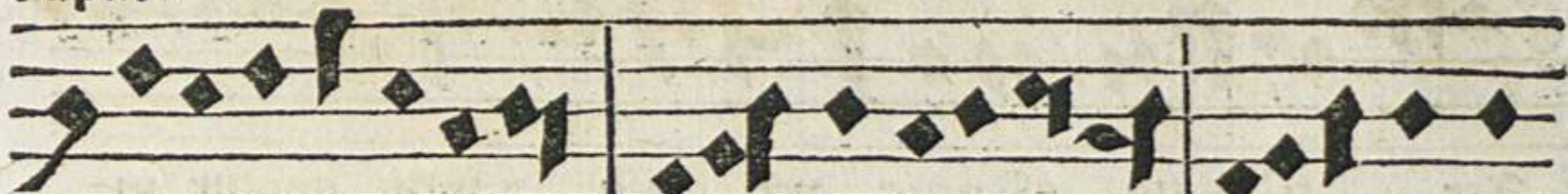
Differentia prima Media vita Rubum quem viderat.
Secunda Regula similiter Cantum in Dsolre incipit. Sed non gradatim per Diatessaron ascensum habet: ut patet.

A single staff of square neumes on four-line red staves, showing a sequence of notes starting with a long note, followed by a short note, then a series of shorter notes.

Differentia Secunda Bene dicta tu para disi poste

De Quarto Tono.

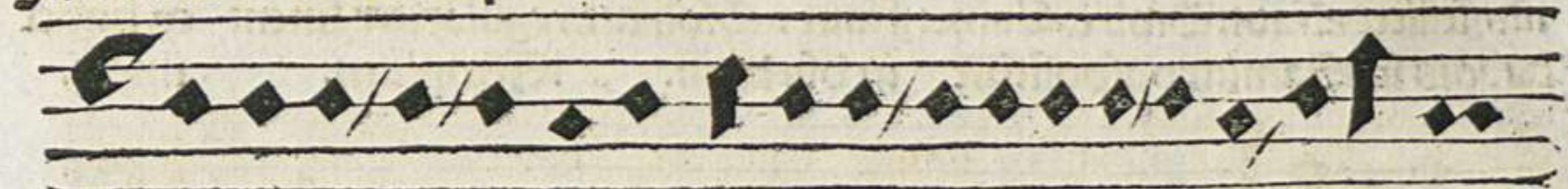
¶ Tertia differentia assignat cantui incipienti in ffaut: ut patet ex exemplis.

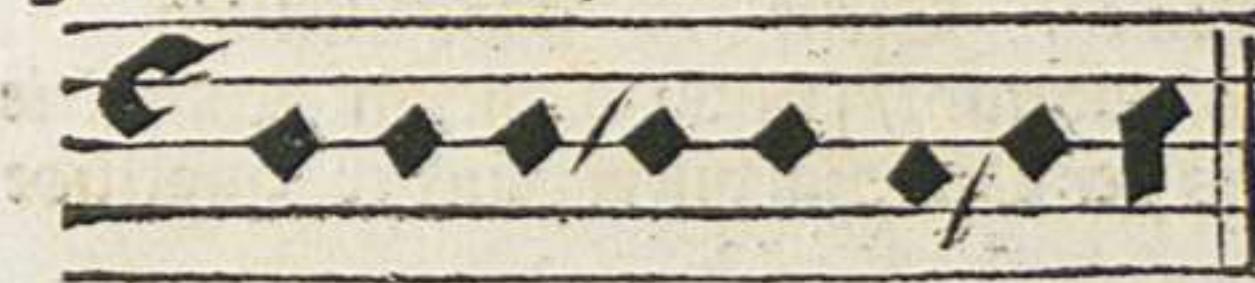
Differentia Tertia   Iste cognouit Vigila super nos
¶ Quarta differentia incipit cantum in Elami/z per Semitonii illico ascendit
vel Solreut initium habet.   Exemplum.

Differentia Quarta   si de lia factussum omors
Intonatio in versibus productis.

Beatus vir qui timet dominum: in mandatis eius volebit nimis.
In versibus correptis.

Memento domine David
Intonatio in psalmis maioribus.

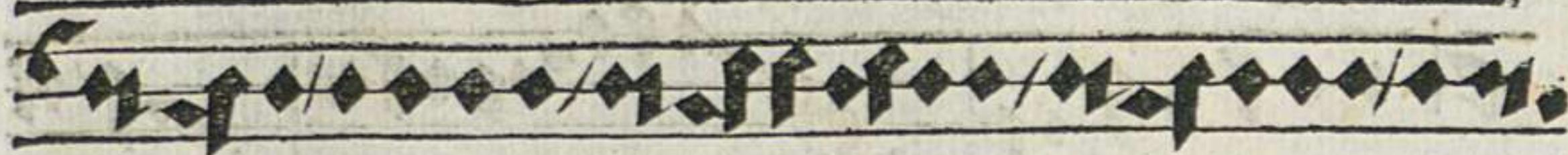

Magnificat anima mea dominum.   Benedictus domi

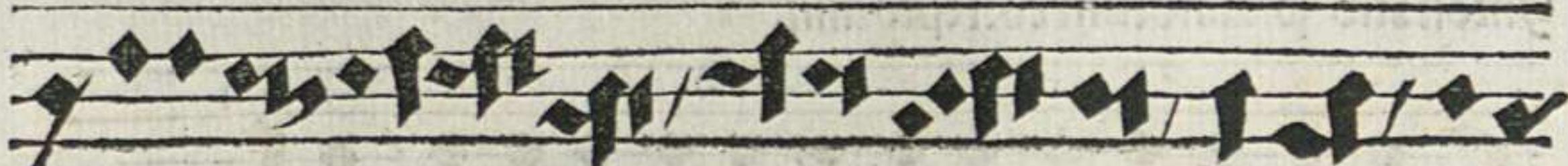

nus deus israel quia visita uit fecit redemptionem plebis sue
Introitus hac vtitur Neuma.

De Quinto Tono.

Domine probasti me et cognoui sti metu cognoui sti sessi
o nem me am et resurrecti onem meam.
Responsoria/bac descriptione patent in versu.

Amorem petit quartus cantu mōr

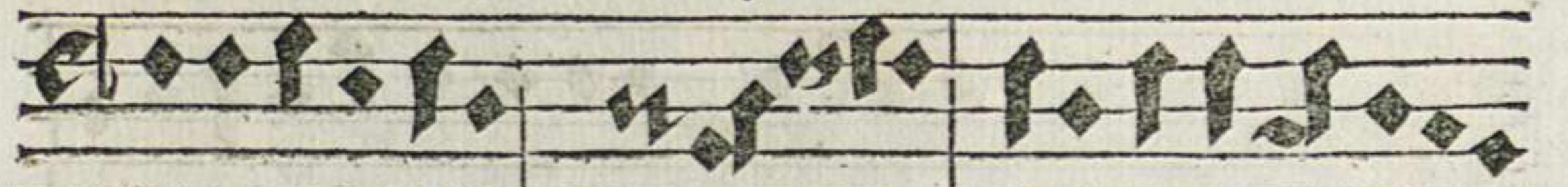

ti congru ens.

De Quinto Tono.

Quintus Tonus nomine a Latinis ratione ordinis est dictus a tono tria Grecis vero Lydius dicit: cui ffaut alamire et c solfaut tria/cantus inicia bas exordia/accidunt. finem autē/regulariter ffaut non unq; in c solfaut bet. habet.

Exemplum.

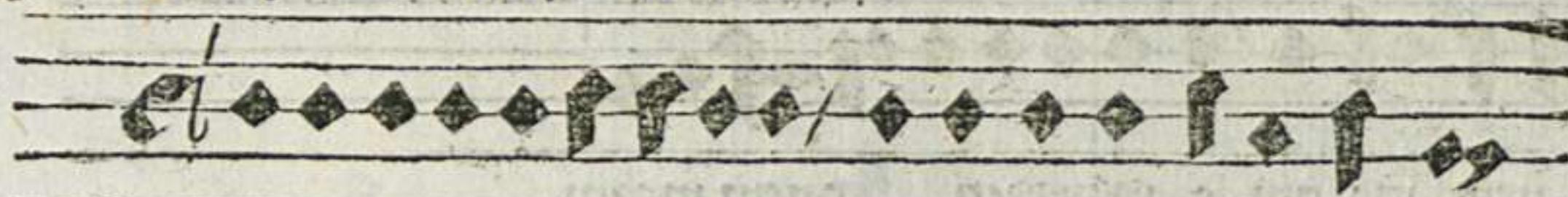
Quoniam Quinti O sa crum Ecce dominus veniet Hec vna circumscribit differentia:qua Cantus in ffaut incipit et mediate ad Dytonum ascendit. Exemplum.

15

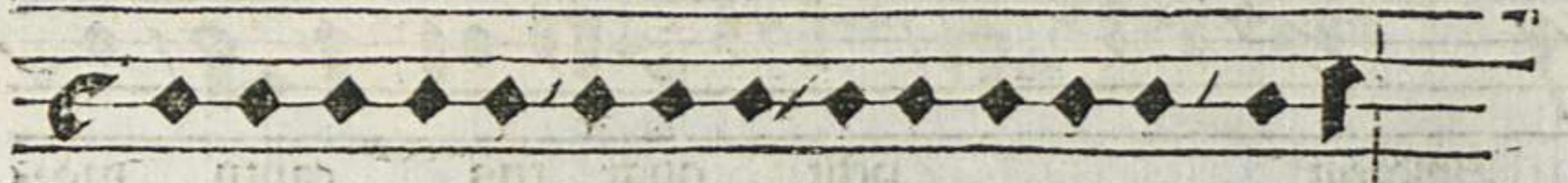
De Quinto Tono:

Differentia Quinti   Al   ma   Ecce   con
Intonatio Psalmorum productorum.

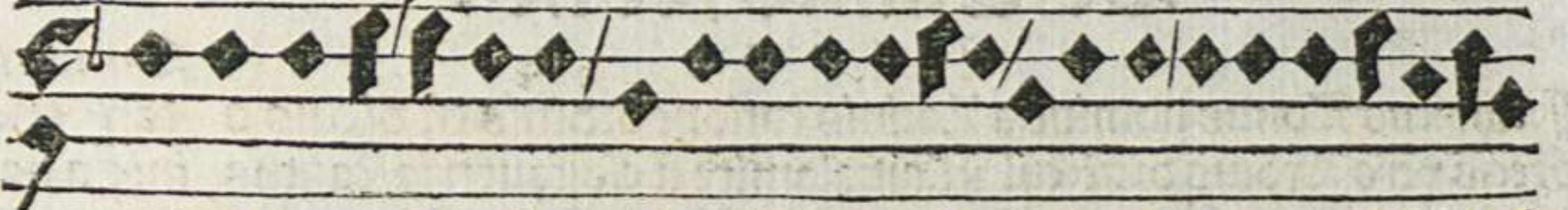
Lauda Hierusalem dominū lauda deum tuum syon
Intonatio Psalmorum correptorum.

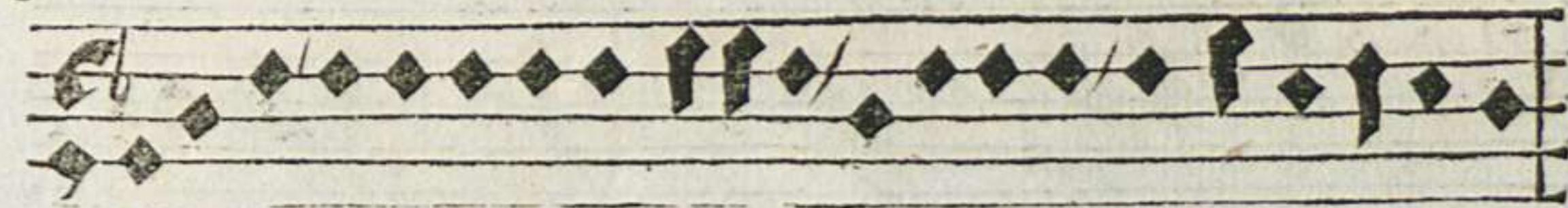
In conuertendo dominus captitatem syon
Intonatio Psalmorum maiorum.

Magnificat anima mea dominum. Benedictus do

minus deus Israel: quia visitauit et fecit redemptionem plebis sue
Introitus habet neumam.

Beati immaculati in via: qui ambulant in lege domini
Responsorium bac describitur neuma/in versu.

De Sexto Zono.

Monet quintus di re to nus aperit
mentem quicq̄ di cens.

De Sexto Zono.

Sextus Tonus a Latinis ratiōe ordinis / quinto iunctus et Hi Sexti qua
polydius dici potest / quattuor sumēs inicia / scilicet E faut: D solre: et tuor differe
alamire / qui regulariter ffaut / transpositiue vero / cfsolfaut finem ha rentie.
bet.

Exemplum.

Euouae Serti O admirabile Pax vobis ego sum.
Tonus / hic unicam habet differentiam que in ffaut incipiē per Dytonū ascen
dens.

Exemplum.

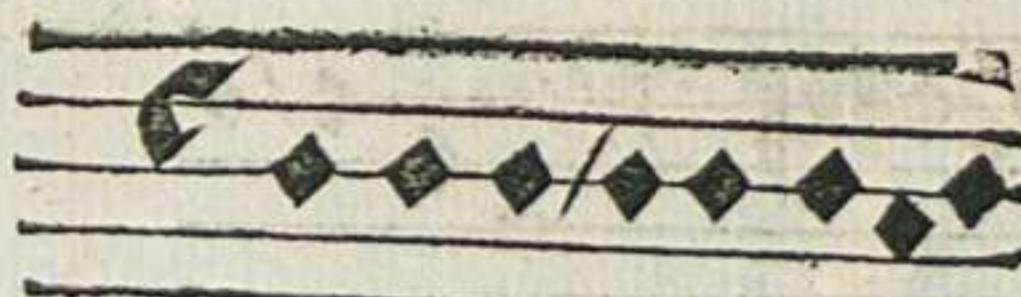
Differentia Serti Intonatio in versibus productis.

Bene dictus Bene dixit.

Lauda te pueri dominū: laudate nomen domi ni.
Intonatio psalmorum correptorum.

Eij

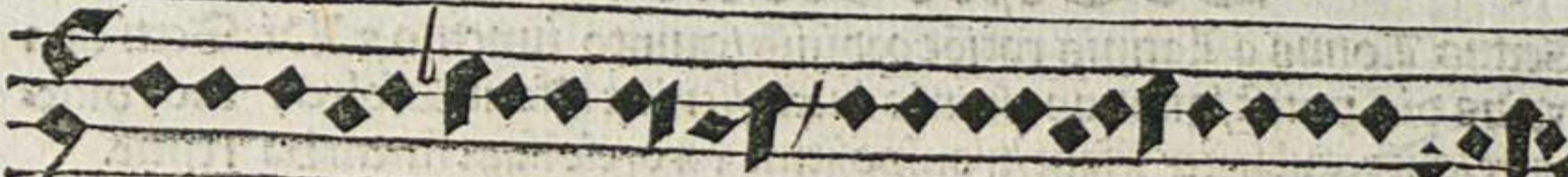
De Sexto Zono.

Memento dñe David.
Intonatio psalmorum maiorum.

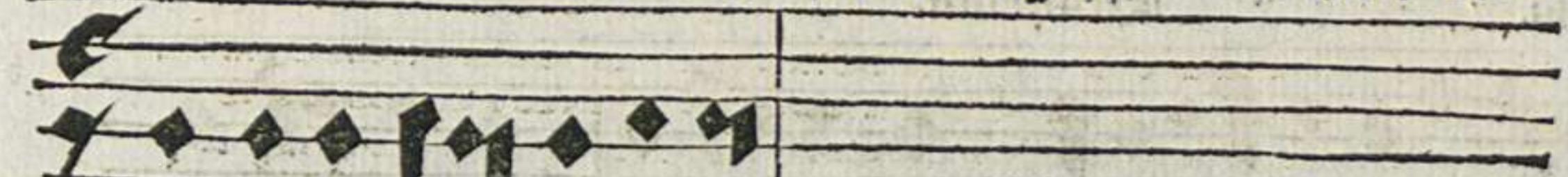
Magni sicut anima mea dominum: Benedictus

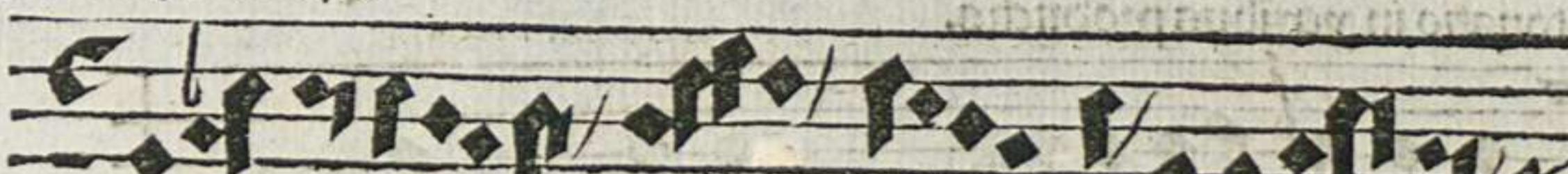
dominus de us isra el quia visitavit et fecit redēptionē plēsue.
Introitus hac depingitur forma.

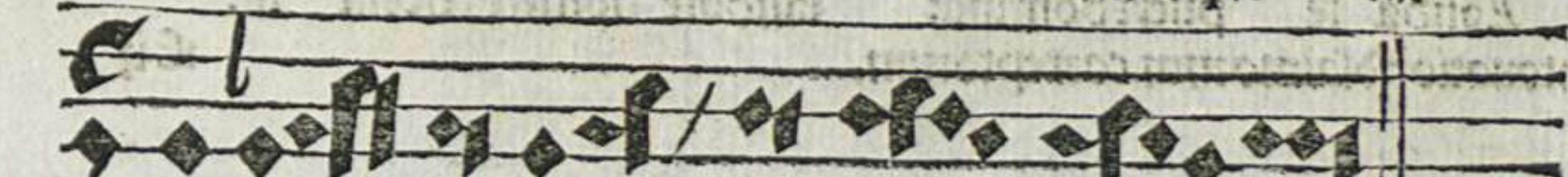
Moli e mulari in malignantibus neq; sce la ueris fas

cien tes iniqui ta tem.
In Responsorijs.

Sextus vero se cum loqui tur

lamenta tur mori tur

De Septimo Tono.

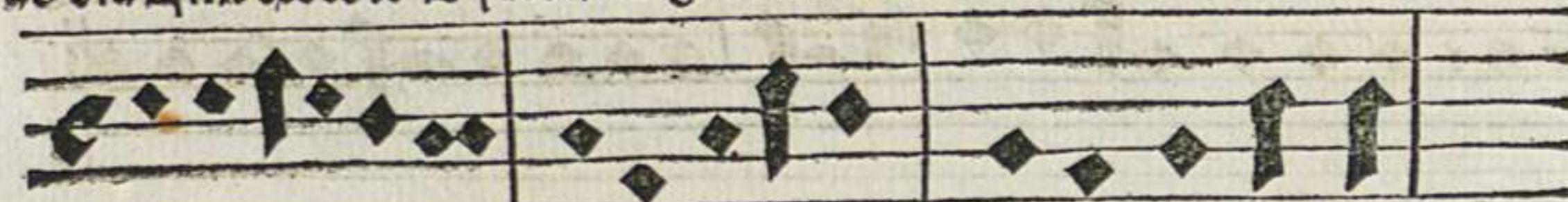
¶ Septimus Tonus a Latinis ordine/a Grecis vero Thetradus Septimi ab antiquis Mixolydius/quasi mixtus lydius/nam ex Mixolydio principia ferme sonorum lydius reddit esse concentus: In Gsolreut. Alamire. bfa quinquam: c solfaut et d la solre principium cantus habes/regulariter in Gsol reut/non unqu in d la solre finem gerens. ut hoc in exemplo.

Euouae Septimi Egre gie Descendi in hortum
Et habet hic Tonus differentias quatuor. Prima Cantum incipit Gsolreut/
ut Diapente immediate tangens. Exemplum.

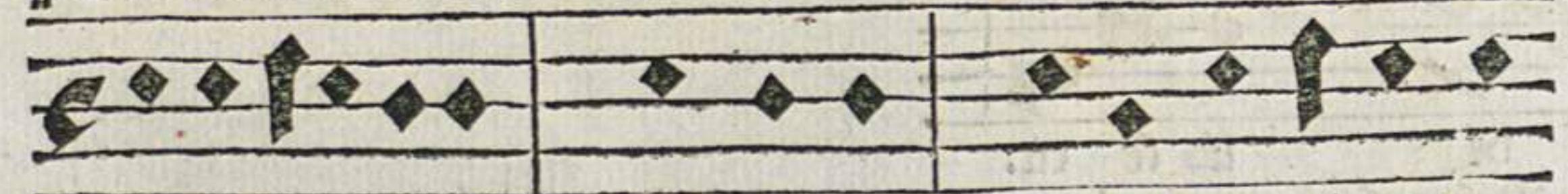
Differētia Prima Ex or tum est. Michael. Lauda hierusalem
¶ Secunda differentia subclaudit cantū in Alamire exordium habens/vel qui
ab bfa qu mi exordio Dyatonicō gressu cadit.

Differētia Secūda Redemptionē Ipse peri bit.
¶ Tertia differentia in bfa qu mi exordium habet. Exemplum.

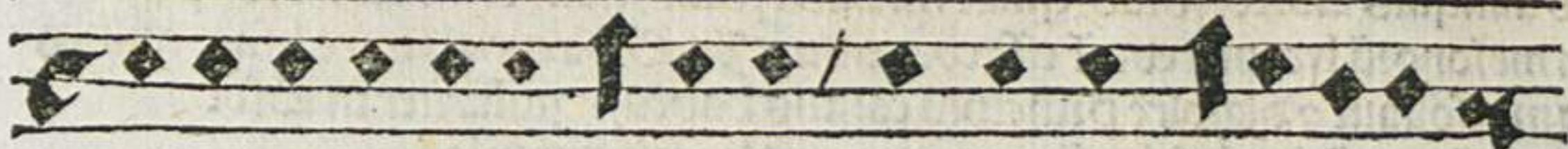
Differētia Tertia Omnis spiritus Benedi cta
¶ Quarta differentia cantū respicit/qui in Dla solre principium sumit.

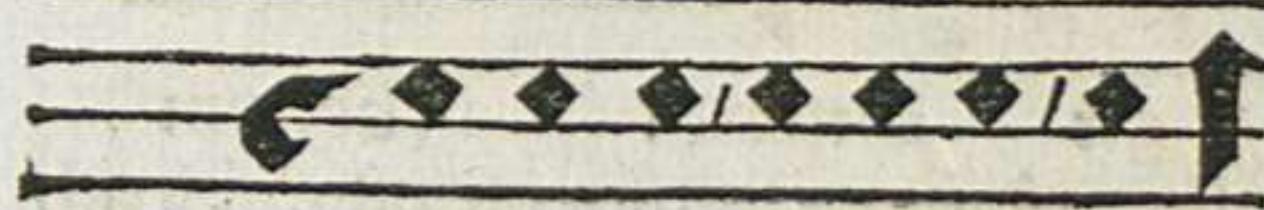
Quarta differentia Sit nomen. Cum io cundi ta te
E iij

De Septimo Tono.

Sequitur intonatio psalmorum minorum in versibus productis.

Laudate pueri dominum: laudate nomen domini nunc.
Intonatio psalmorum correptorum in versibus correptis est.

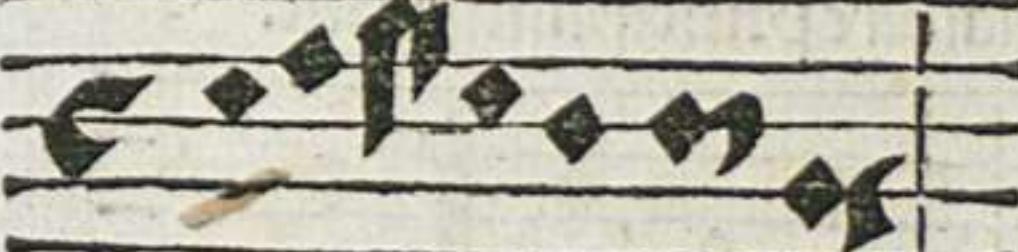
Memento domine David.
Intonatio psalmorum maiorum est talis

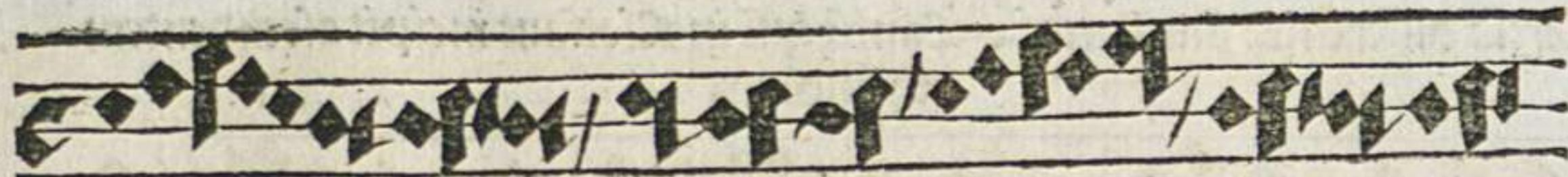
Magnificat anima mea dominum. Benedictus
dominus deus Israhel: quia visi ta uit fecit re.
Introitus in psalmo sine versu formatur eo modo.

Cantate domino canticum nouum quia mira
bi lia se cit.
In Responsorijs versus bac descriptione patet.

De Octauo Tono.

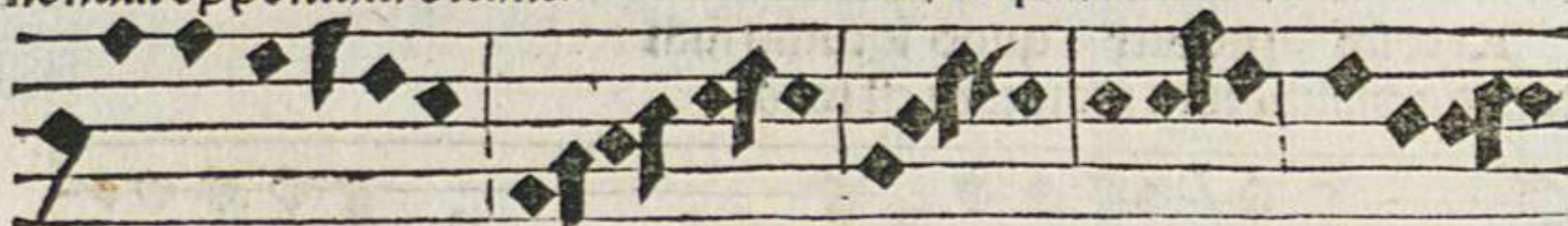
Sep ti mus aspe ris ver bis in cre

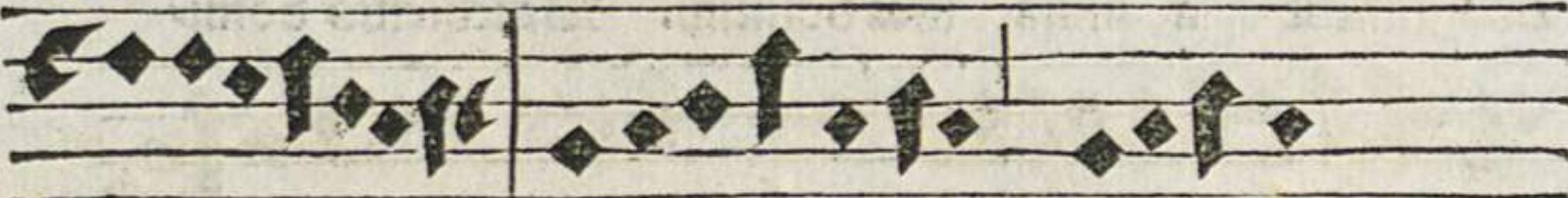
pat indignatur quo q̄ blas p̄ he mat

De Octauo Tono.

¶ Octauus Tonus / ut p̄cedentes / eo nomine / A Latinis ratione or: Octauii
dinis dicitur / quia Septimo / hoc mirolydio adiunctus / Hypomixos principia
lydius appellat / Ser assummit cantus principia / scilicet Cſolfaut Dſol. Septi
re: Elami: Gſolreut: alamire ⁊ cſolfaut / finēq; habēs in Gſolreut cum
suo Autētico / Trāpositiue nōninq; in Dſolre finiri potest / quod
nōnulli oppositum dicunt. Exemplum.

Euouae Octaui Stabunt iusti Spiritus. Beatus. Apertum est
Habens autem hic Tonus differētias tres. Prima Lantū in faut summit.

Differētia Prima Anime impiorum. Ma gi.

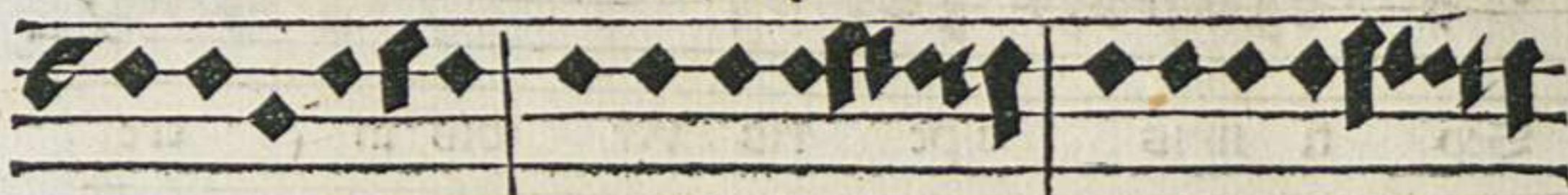
¶ Secunda differentia vult Lantū in Cſolfaut incipientem ⁊ descendenter: ut
sequitur.

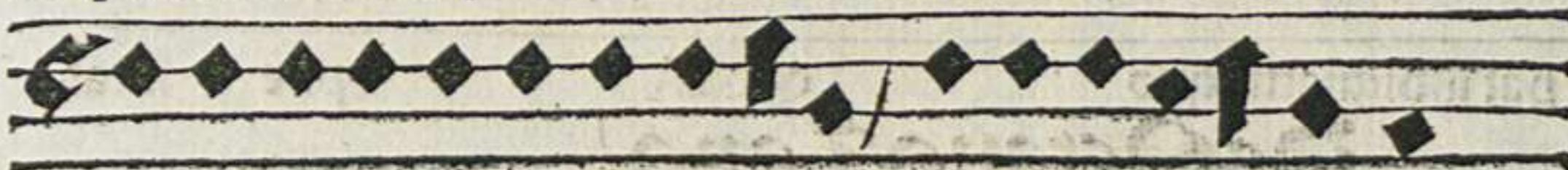
Differētia Secūda Ineternum. Deprofundis.

De Octauo Zono.

Tertia differentia simili modo Cantū qui in Lsolfaut incipit ascendentem.
Exemplum

Differentia Tertia. Euntes i bant Ego dormi ui
Sequit intonatio in psalmis minoribus versuum productorum.

Dixit dominus domino meo/ sedea dextris meis.
In versibus correptis.

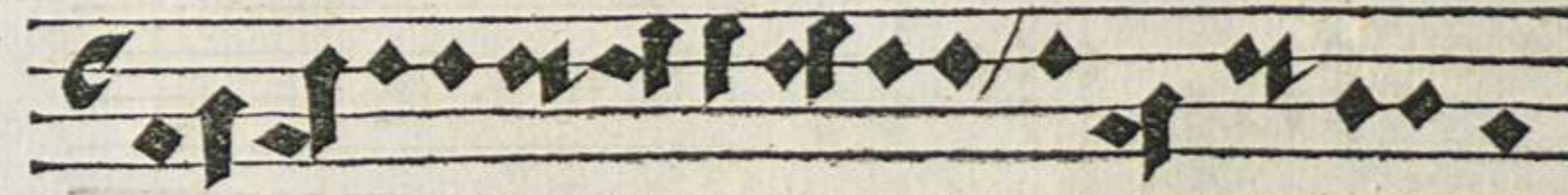
Credidi propter quod locutus sum
intonatio psalmorum maiorum est talis.

Magnificat a nima mea dominū. Benedictus domi-

nus deus israel quia visitauit et fecit redemptionem plebis sue
Introitus in Psalmo sic describitur.

Bene dicamus patrem et filium cu san eto spiri tu
Responsorium in versu sic formari potest.

De Tono Peregrino.

Musical notation on four-line red staves. The first staff shows a melodic line with various note heads (diamonds) and rests. The second staff continues the melody. The third staff begins with the text "concen" below it. The fourth staff begins with "tum octa" below it. The fifth staff begins with "en" below it.

De Tono Peregrino.

¶ Triplici hic Tonus / ratione dicitur Peregrinus. Primo ab inuenienti Peregrinatore. Secundo / quod raro in psalmodia habet. Tertio: quod est alijs quartus tripli- ta sit differetia Hipomixolidij longe a natura sui capitalis procedit et ratione Peregrina esse differetia dicitur. Alioquin p fine solreut / nonnulli vero dicas solre ponuntur.

Exemplum.

Musical notation on four-line red staves. The first staff is labeled "Tonus Peregrinus.". The second staff is labeled "Mors qui vivimus.". The third staff is labeled "In exitu".

¶ Israhel de egypto domus Jacob de populo barbaro
¶ Ista generalia / circa tonos dicta / que consuetudine et usu cuiuscunq; dyces sis siue Ebori variantur.

De figuris Notarum.

Ecce nūc de Lantu figurato

paucula quedam dicēda/que brevibus expediemus: ad iunctis semp exēplis idoneis. et quid ceteri ambigue de hac rescripsērūt: hoc libello clarius breuiusq; ostendetur nō curantes verbōrum sublimitati: sed simplici ac plana via pcedem? sicuti milibus intuenti patebit.

**figureno
tularunt.** ¶ Didendū est itaq; ante om̄ia de cōsideratione figurarū essentialiū apud Antiquos: quarū quinq; sunt. **Maxima.** **Longa.** **Brevis.** **Semibrevis:** & **Minima.** Et primo/ quid sit figura: que species est notarum cognitionē faciens: p quā om̄is pportio harmonicaliter exprimi dicit. Sunt em̄ octo apud Modernos quorū diuīsio a diuersis Cantoribus diuersimode assignari potest vt infra.

Maxima

Longa.

Brevis.

**figurarū
alia est.**

Semibrevis, vt hic.
Minima.
Semiminima.
Fusa.
Semifusa.

**Quattuor
figure per
fecte & im-
perfecte.**

**Dupler
modus**

Modus
maior pfe

¶ Quarū quattuor prime speciē habent pfectionis ac impfectionis Illud tñ est sciendum: maximā habere ppropriatetē modi pfectionis impfectionis & colorationis. Et est duplex: maior videlicet perfectus maiorq; imperfectus/ qui modi in maximis semp cōsistunt. Et per longam maxima potest impfici: & ante: & post: p eius valore. Item. Longa alterari potest ante maximā: & maxime colorari possunt suis cum figuris appropriatis. Et habet isti modi maiores/modū eundē om̄ia in in ordine suo cū modo minori magis nec minus/in pfectiōib⁹ et maior pfe in impfectiōib⁹. Itēq; in alterationib⁹/aut in colorationib⁹ cū ptinēctus. Istaq; possunt fieri grā modi maioris pfecti. Exemplū.

**Maior
modū**

Modus maior imperfectus est binarius similiter psistit in Maximis sed nec fit alteratio nec impfectio: necq; coloratio. Istiq; modi maior

De figuris.

res computari debent cum maximis: aut cum valoribus earundem usq; ad finem cantus. Exemplum. perfectus.

Maior perfectus: et consistit in maximis: maxima valet tres longas.
Signorum modorum Maior imperfectus et consistit in maximis: et maxima valet duas longas
dorum aliis. Minor perfectus consistit in longis: et longa valet tres breves.

Minor imperfectus consistit in longis: et longa valet duas breves.
Omnium vero maximorum et longarum in quocumque modo considerandas, quantitates bac descriptione notissime quisque facile percipiet.

Modus	maior	Modus	minor.
perfectus	imperfectus	perfectus	imperfectus.

¶ Prisci varia enim quantitatū signa Maioris modi/sive minoris/ posuere/ Que nunc aboleta duplex reprobanda/ ut apud Philo sophum/ frustra est per plura quod fieri potest p pauciora/ Sed eas que sunt cōmuniora sequuntur.

Perfecti de tempore pfecto prolationis maioris.

O3

Signa ex
trinseca.

Signorum modorum aliis Perfecti de tempore imperfecto prolationis minoris

O2

Imperfecti de tempore perfecto prolationis maioris

C3

Signa capite catus ordinant.

Imperfecti de tempore imperfecto prolationis minoris.

C2

¶ Signa ista hordinata videlicet Circuli in capite cantus ordinari prolatione consueverunt/ad dino scendum:cuius vel temporis vel prolationis sint puncto di punctus autem in Circulo maiore prolationem significat. Cum autem nescitur. punctus in Circulo non ordinatur:tunc prolationem minorē pertinet. Pre Modus terea Modus minor in circulis versatur aut consistit: tēpus in Lisis. maior. Et prolatione in circulorum medio ut dictum est.

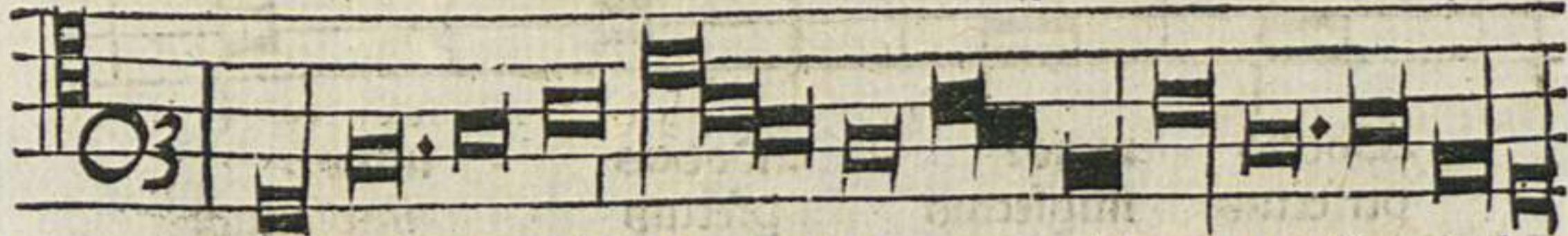
¶ Modus maior ex sua natura non habet signa specialia: nisi colorationes et maxima et imperfectioes: alteratioes longarum: atque pausas triū longarum fū

De Signis Extrinsecis.

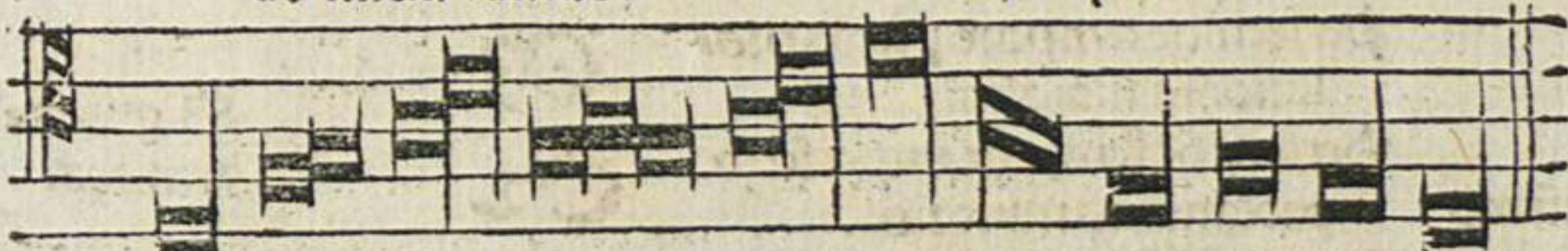
Marima ¶ Marima nō alterat/quia nō habet figurā maiorem se:nec sub mi-
nō alterat nūma habet fieri alteratio in figuris:qr tripllicatione vacat:neqz pau-
nec in mi- sa alterat. Potest tñ alteratio deponi p punctum diuisionis & p nota
nūma. rum denigrationem.

Quid mo ¶ Modus' est trium longarū contra maximā/aut triū breuium con-
dus. tra longam positio. Sed modus minor est duarū longarūm contra
marimam aut duarū breuium contra longam positio.

Figure/ q ¶ Alius modus dicit minor: & est duplex: minor perfectus: & minor
impficiūt impfectus: & cōsistunt semp in longis. & potest longa impfici p breue
et impfici vel ante/vel post/vel p valorē eius. Similiter breuis alterari potest
untur & al ante longam: & longe colorari possunt/cum suis figuris p tinētibus:
terationē & habet isti modi minores modum etiā in omni ordine suo:cum
faciunt. tempore magis nec minus:in pfectiōibus: & in impfectiōibus. Item
in alterationibus/aut colorationibus suis cū appropriatis figuris
Et habent ista fieri causa modi minoris pfecti. Exemplum.

Minor modus, ¶ Modus minor impfectus est de numero binario: qui item in lon-
gis consistit. Sed nō sit alteratio impfectio/neqz coloratio: & isti mo-
di minores computari debent cum longis/aut cum valorib⁹: vsc⁹
ad finem cantus. Exemplum.

Signa in trinseca ¶ Signa autem intrinseca modi minoris perfecti sunt:colorationes
& longarum impfectiones:nechon breuium alterationes:& pause tri-
modi mi- um breuium.

De Signis Extrinsecis.

Signum quid ¶ Signū est quod priorem de cantu cognitionē efficit: quo ad mo-
dum:tempus & plationē. Sed signa tñ sunt zophistice appellatiōis.
De Signis autem intrinsecis veteres optime senserūt vt dictum est:
varia tñ posuerunt signa. Nos vero prolixitate mense ea omittia-
mus. Nam ydi modus:ibi tēpus & prolatione:qz̄uis non econtra. Iis

De Tempore.

omnibus itaq̄ signis t̄ps est & platio: sed modus nō. Quare alia po- In omnib⁹
minus signorū diuisionem: nam aliqua signa sunt plationis maios signis tem- latio
ris: quedam minoris: quedam autem diminutionis: ut in figura su- pus & p̄o
periori clarius.

¶ Signū illud primum appellat corona / me iudice: q̄zuis apud anti Signami
quos diuersis noībus vocat̄ / in isto signo om̄es voces conueniunt nus prin-
aut ppter deuotionē: aut ppter sonorositatē. Alterū vero signū re- cipalia.
inceptionis aut reiterationis appellata: quia quot puncta in una par-
te vel dextri vel sinistri lateris ponunt̄ in isto signo: tot sūt reincepti-
ones: id quod nunc passim perperam corrumpi videmus.

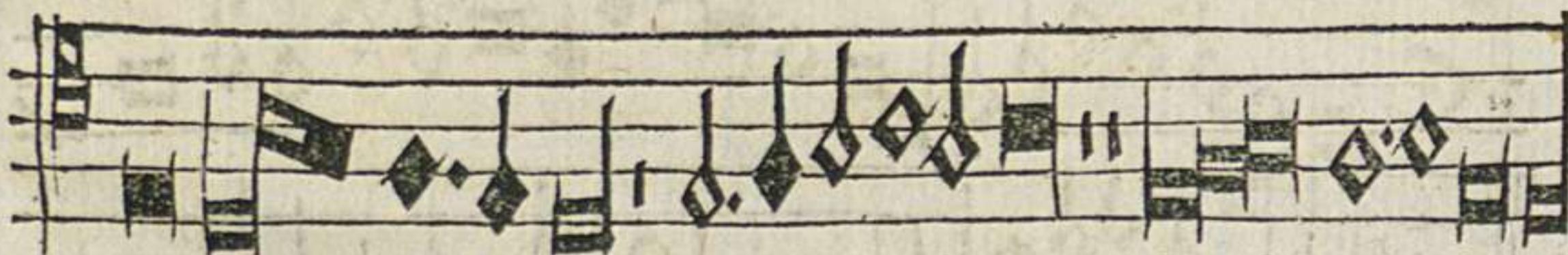

De Tempore.

¶ Tempus est duarū vel trīi semibreuiū: aut valoris cariūdē cōtra Tempus
breuem positio. Et est duplex: pfectum & imperfectum: & cōsistit semper quid
in breuibus. Et potest breuis impfici p semibreuem: vel ante: vel post
aut p eius valore. Similiter semibreuis alterari potest ante breuem: &
breues colorari possunt cum suis figuris appropriatis. Et ista fieri
possunt causa temporis perfecti.

Temporis

¶ Signa intrinseca temporis pfecti sunt impfectiones: coloratiōes intrinseca
breuiū: necnon alterationes semibreuiū: & pause duarū semibreuiū. signa.

¶ Hanc regulam mente complectere. Quod in cantu pfecto breues Regula,
colorari possunt & impfecte sunt. & oportet q̄ tres sint breues colora-
te: aut earundem valor. Quare semibreues etiā minime colorari pos-

f ij

De prolatione.

funt cum breuibus: quia breuibus coloratis pertinet: ob hoc semibreues colorant etiam minime: quemadmodum et breves ipse quia inclusae illis pertinent. Similiter tres breues: aut tria tempora imperfecta colorata aut non: duo perfecta faciunt tempora. Sic duo tempora sumpta faciunt sex. Sic tria bis sumpta sex faciunt. ¶ De Tactu.

Tactus qd. ¶ Item. Tactus est in mensura continua motio. Tactus autem per figuratas et signas: in singulis Musices gradibus fieri habet: quare nihil aliud est: quam debita et convenientia mensura modi temporis et plationis.

Tactus imperfecti temporis ¶ Hic Tactus est de tempore imperfecto: qui item in breuibus situatus est Et numerari habet cum temporibus imperfectis: aut earundem valoribus quare non fit alteratio: imperfectio: neque coloratio: propter numerum binarium: et habet eundem modum cum platione maiori in omni ordine suo. Exemplum.

De prolatione.

Prolatione quid ¶ Prolatio est duarum vel triuiminarum: aut valoris earundem: contra semibreue positio. Et semper in semibreuibus perficitur. Et semibrevis potest impfici per minimam ante aut post: aut per valorem eius. Similiter minima alterari potest ante semibreue: et semibreues colorari possunt cum suis figuris propriatis. Exemplum.

De Punctis.

¶ Alia platio dicit minor temporis imperfecti: et est binaria: que similiter prolatione consistit in semibrevis/ sed non fit alteratio: imperfectio: neque colo minor, ratio: et plationes iste computari debet cum minimis: aut cum earumdem valoribus usque ad finem cantus.

Exemplum.

De punctis.

¶ Punctus est quoddam titulum quod duas interponit figuras: aut Punctus prioris medietate addit: aut dividit tempus: aut perficit notam. Unde quid antiqui sex posuerunt: sed istos tres sequentes consideravimus.

¶ Perfectionis est/ qui perficit aliquam figuram: et ordinatur in omni numero binario/hoc est in cantu imperfecto: nam quod imperfectum est/ perfici potest.

Punctorum ¶ Divisionis est/ qui imperfectit aliquam figuram: et iste punctus ordinari solet in numero ternario: hoc est in cantu perfecto: nam quod perfectum est/ imperfecti potest.

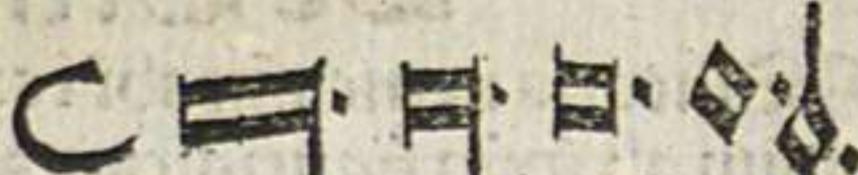
¶ Additionis est/ qui addit minime: quia minima nec perfici: nec imperfecti potest/ eo quod nihil aliud est nisi proporcionalia: quia triplatione vacat.

De Notarum perfectionez imperfectione

¶ Perfectio est nota imperfecta perfecta reddere. Sit autem imperfectio perfectio dupliciter: videlicet ab ante et retro: et hoc tripliciter in modo: tempore: quid re: et in platione: et hoc mediante puncto.

¶ Signa intrinseca plationis maioris sunt imperfectio breuius atque prolatione semibreuius. Colorationes breuius atque semibreuius/pause duarum seminis signa. breuum: et duarum minimarum.

¶ Omnis punctus additionis: seu perfectio additus cuiuscumque nos punctus te imperfecte semper valet dimidietatem precedentis redditque figuram perfectam hic

De Alteratione.

Quare no De reliquis vero tribus nemini curandū est/sub his em̄ tribus cōte imperfi prehendunt̄.

cūntur. ¶ Item figure imperfectiū seu diuidunt̄ ppter sillabas verborum que diuidi nō possunt.

Pausa ¶ Pausa nunq̄ imperfectiū.nec similis similem imperfecti dicēt Ios Joannes annē de Mūris similem a simili imperfecti posse nulq̄ creditū sit rē. de Mūris Ideo semp figura minor/majorē precedentem imperfecti habet non sequentem/nisi mediaret punctus divisionis.

De Alteratione.

¶ Alteratio est pprīj valoris fin note formā duplatio. Dicit autē alteratio: quasi alterius actio. Et fit quadrupliciter.

Modus In modo maiori/qñcūq̄ due longe ordinant̄ inter duas mari mas perfectas/secunda erit altera: valebitq̄ duas longas ut hic

Modus In modo minori/qñcūq̄ due breves ponunt̄ inter duas longas perfectas/secunda erit altera: valebitq̄ duas breves ut hic

Tempus In tempore/qñcūq̄ due semibreues locant̄ inter duo tpa pfecta: secunda alterat: valebitq̄ duas semibreues: ut hic.

Prolatio In prolatione qñcūq̄ due minime immiscen̄t̄ inter duas semi breues: secunda alterat: valebitq̄ duas minimas: ut hic

Perfectio In nota q̄ in cum cantus est perfectus/sic secundā ligaturā: da semper alteratur: sed non oportet. vt hic.

Color qd Hemiola ¶ Item. Color semp auferat tertiam partem: nisi in temporibus perfectis non signatis/vbi color hemiolia pportionē significat: licet ibide color etiā tertiam auferat partē in tactu:nō tñ id facit in motu. In tempore perfecto:color nōnunq̄ nihil ademit: ideo solum perfectionis/alterationis/vel impfectionis gratia apponit: fitq̄ tñmodo in modo in breibus: et semibreibus. In tempore in semibreibus et minimis. In prolatione in minimis et semiminimis.

Sincopa In Sincopa in mensurabili cantu/est abstractio certi valoris quantitatū ab ipsis figuris: cuius duæ sunt species

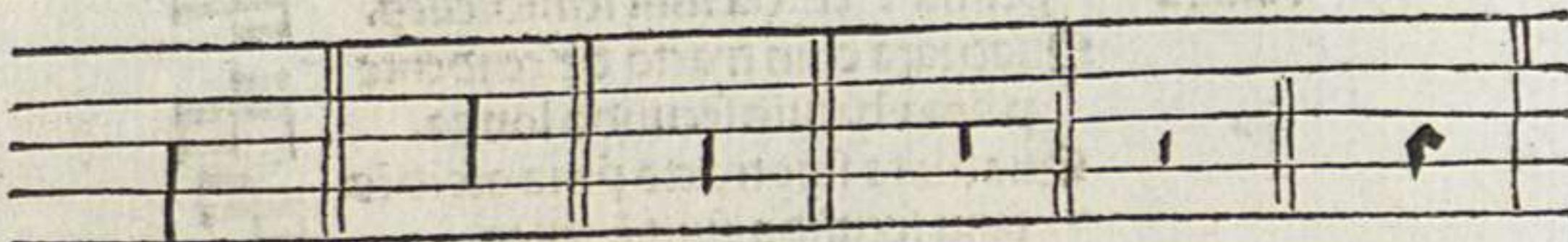
De Pausis.

¶ Semiditas fit in tempore imperfecto: qñ semicirculus per tractū di- Semidi-
vidit: **C** Ibi em̄ dumtaxat medietas omnium notarum canit. tas.
ut hic

¶ Diminutio autē fit in tempore perfecto: qñ circulus per tractū di- Diminus
vidit: **D** Ibi em̄ solummodo tertia notarum pars auferit. Vult em̄ tio.
ut hic **D** cantum in tali signo modicum velocius tangi debere q̄
in illo **D** Sunt em̄ vnum & idem in esse & valore.

De Pausis.

¶ Pausa est/ut Lucillus scribit/alicuius rei requies: & fit ppter tria Pausa qd
primo ppter anhelitus refectionem: quia sicut in cantādo figurās Lucillus
notarū ponimus: ita in tacendo pausas locamus. Secūdo propter
notā difficulter cantandā vel locandā in cōpositione: quia nō om̄es
note/tono & melodie deseruit. Tertio ppter cātus variationē: quia
nunc cantare/nunc pausare variare est: & quanto variabilius: tanto
delectabilius auribus nostris insonat.

Pausa mo- Pausa Pausa Pausa semi Pausa Pausa semi
dal is. longe brevis brevis minime minime

De Ligaturis.

¶ Ligature note sunt copulate vel ligate ad inuicem/que seperari nō Ligature
possunt: & nō possunt esse alie figure: q̄ longa:brevis: seu semibrevis. quattuo:.

¶ Minima nō potest copulari i ligaturis. nec maxima/q̄uis maxi-
ma ascribit ligaturis/tñ nec magis nec min' valet: h̄ manet maxima Tractus

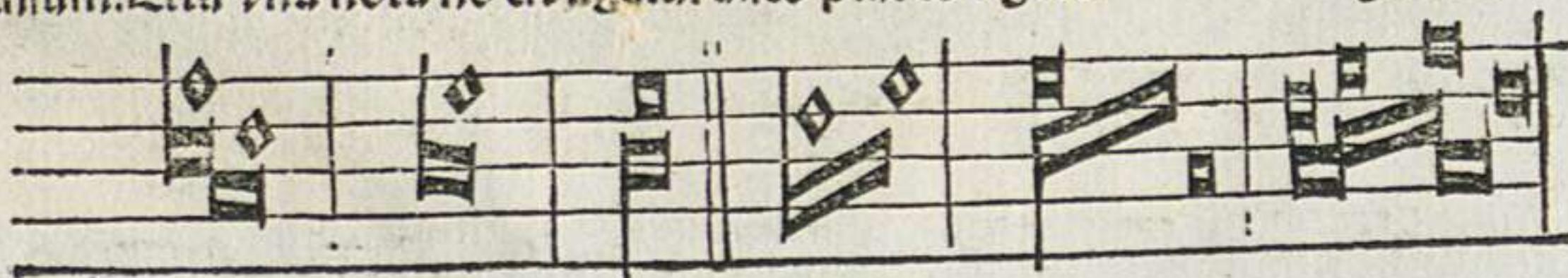
¶ Tractus est linea recta ascendens seu descendens quid

ut hic

¶ Iste ligature sequētes nō ordinant licite: sed false sunt. Nam lig-
ture oblique ordinate sunt ad descentum. Sed quadratae potius ad Meta li-
ascendum. Etiā una nota nō est ligatura: sed plurcs ligate.

gatura

6

De Ligaturis.

¶ Talis ligatura inferior valet breuem: et superma longam: et tñ iudicari possunt ambe longe: quia una habet tractus ascendens longe sicut Alia habet tractum descendens longe ut hic hoc respondendum: q ibidem nullus est tractus sed copula/quia tractus ab una parte debet esse liber.

Obliqua cum tracto ascendentे prima et secunda sunt semibreues.

Obliqua cum tracto descendente prima et secunda sunt breues.

Obliqua sine tracto prima longa et secunda brevis.

Ligatura quadrata cum tracto ascendentе prima et secunda sunt semibreues.

Quadrata cum tracto descendente prima brevis secunda longa.

Quadrata sine tracto prima ascendens cum secunda sunt breues.

Quadrata sine tracto prima descendens cum secunda sunt longe.

De proportionibus.

Disproportionis musicalis est similium vel dissimilium adinuicem collatio. Et habet fieri sicut proportio arithmeticus que in numerorum adinuicem consistit collatio. Dicit autem proportio a proposito: quod idem proportionis est quod pars: quia per parte proportionali siue et numeri et voces conueniuntur: et per parte differunt. Unde proportio magis per prius dicitur esse dissimilium quam similium. Et licet in similibus vocibus proportio inueniatur videlicet in Unisono. Sunt autem proportionis huius plures species: quarum distinctio a diversis diversimode assignatur. Dicunt enim qui proportionem sex tantum huiusmodi proportiones que sunt: dupla: sesquialtera: tertia: omnis specie quicunque: dupla et duas tertiarum sesquiocava: et tripla. Que quidem sunt. proportiones in huiusmodi numero inueniuntur. I.e. 3. 4. 8. 12.

¶ Primo itaque inter. 1. et. 2. sit proportio dupla: quod duo in dupla plus Dupla continet quam unum.

¶ Secundo inter. 2. et. 3. Est proportio Sesquialtera: quia maior numerus continet minorē totū et eius alterā partem. Et dicit a sesqui quod tera. est totū et altera. Dicit enim ista proportio grece Hemiolia: ab hemi quod Hemiola est dimidium et olon totum.

¶ Tertio inter. 3. et. 4. Est proportio Sesquitertia: que continet totū et terciam partem totius. A sesqui quod est totū et tertia. Alio nomine a Platone dicitur in Thimoteo: Epitritus a epulis quod est supra et tris quod est tres. Plato

¶ Quarto inter. 8. et. 3. est proportio dupla et duarum tertiarum: eo quod 8. continet bis tres: et duas tertias: trium.

¶ Quinto inter. 9. et. 8. est proportio sesquiocava: eo quod continet totū numerum octauarum: et eiusdem octauā partē scilicet unitatē. Appellatur dupla a Platone in Thimeo. Epogdus quasi super octauis. Sesquiocava

¶ Sexto inter. 9. et. 27. est proportio tripla: eo quod 27. continet ter. 9. Plato

¶ Secundum has autem proportiones numerorum predicatorum debet iste sumi proportiones Musicales: ita quod illa proportio que in numeris Du- Epogdus pla dicitur in vocibus Musicalibus dicitur Diapason. Et que ibi dicitur Tripla sesquialtera: dicitur hic Diapente. Et que ibi Sesquitertia: hic Dia- Propor- tessaron vocetur. Que vero ibi dupla et duarum tertiarum dicitur. Dicatur hic musica proportio cōposita ex Diapason et Diatessaron. Et que Sesquiocava nominatur tonus: Que ibi Tripla hic dicitur cōposita proportio ex Dia- pason et diapente. Sic finis eos erunt in universo ser.

¶ Notandum quod tria sunt proportionum genera simplicia: et duo cōpo

Bij

De proportionibus.

sita. Tria simplicia sunt. Genus multiplex. Genus superparticulare: et genus superpartiens. Composita sunt: genus multiplex superparticulare: et genus multiplex superpartiens.

Genus multiplex. ¶ In genere multiplici sunt dupla: tripla: quadrupla: quintupla: sexta dupla. &c. Et habent respectum luum semper ad unitatem. z. ad. 1. 3. ad. 1. 4. ad. 1. ut infra.

Proportionū
generū simpli-
ciū in genere
multiplici.

Dupla et sunt. 2. ad. 1.

Tripla et sunt. 3. ad. 1.

Quadrupla et sunt. 4. ad. 1.

Quintupla et sunt. 5. ad. 1.

Sextupla et sunt. 6. ad. 1.

Sepdupla et sunt. 7. ad. 1.

**Genus su-
perparti-
culare.** ¶ Item in genere superparticulari sunt: sesquialtera / sesquitertia / ses-
qui quarta / sesqui quinta et cetera. Et sunt quoniam maior numerus continet mi-
norem totum / et eius alteram partem: seu tertiam: seu quartam vel quin-
tam et cetera. Et aliquam partem aliquotam: sicut. 3. ad. 2. 4. ad. 3. 5. ad. 4. ut infra.

Proportionū
generū simpli-
ciū in genere
superparticu-
lari.

Sesquialtera et sunt. 3. ad. 2.

Sesquitertia et sunt. 4. ad. 3.

Sesqui quarta et sunt. 5. ad. 4.

Sesqui quinta et sunt. 6. ad. 5. Signa 5

Sesquisexta et sunt. 7. ad. 6.

Sesquiseptima et sunt. 8. ad. 7.

Sesqui octaua et sunt. 9. ad. 8.

De proportionibus.

¶ In genere suppartienti sunt. Supbiparties: suptripartiens $\tau\bar{c}$. Et Gen^o sup sunt/qñ maior numerus continet minorē totū: et eius aliquas duas partiones. seu tres vel quattuor partes $\tau\bar{c}$. Et sunt. 5. aq. 3. 7. ad. 4. vt infra.

Proportionū	Supbipartiens: et sunt. 5. ad. 3.	3
generū limpli		7
cū in genere su	Suptriparties: et sunt. 7. ad. 4. signa 4	
perpartienti.		9

Supquadruparties/ et sunt. 9. ad. 5. 5

¶ Duo sunt genera composita: videlicet genus multiplex superparti **Cōposita**. culare. Et genus multiplex superpartiens.

¶ In genere multiplici superparticulari sunt: dupla sesquialtera: tripla sesquialtera $\tau\bar{c}$. Et sunt qñ maior numerus cōtinet minorē nume plex gen^o rum bis: aut ter seu quatter $\tau\bar{c}$. et alterā partem: seu tertiam aut quartam supparticularis

Generū proportionū cōpositorū in genere multiplici et suppar- ticulari.	Dupla sesquialtera et sunt. 5. ad. 2.	2
	Dupla sesquitertia/ et sunt. 7. ad. 3.	3
		Signa 7
	Tripla/sesquialtera/ et sunt. 7. ad. 2.	2
		9

Dupla/sesquiqrta/ et sunt. 9. ad. 4. 4 Suppar-

¶ In genere multiplici superpartieti sunt: dupla superbiparties. Du tien s mul-
pla supertriparties $\tau\bar{c}$. Et sunt cū maior numerus cōtinet minorem triplicesgen-
bis aut ter/ seu quater $\tau\bar{c}$. Et sunt. 7. ad. 3. 11. ad. 4. $\tau\bar{c}$.

Generū proportionū cōpositorū in ge- nere suppartienti et multiplici.	Dupla superbipartiens: et sunt. 8. ad. 3:	3
	Dupla suptriparties: et sunt. 11. ad. 4. signa 4	11

Tripla superbipartiens: et sunt. 11. ad. 3. 3 Quas vni

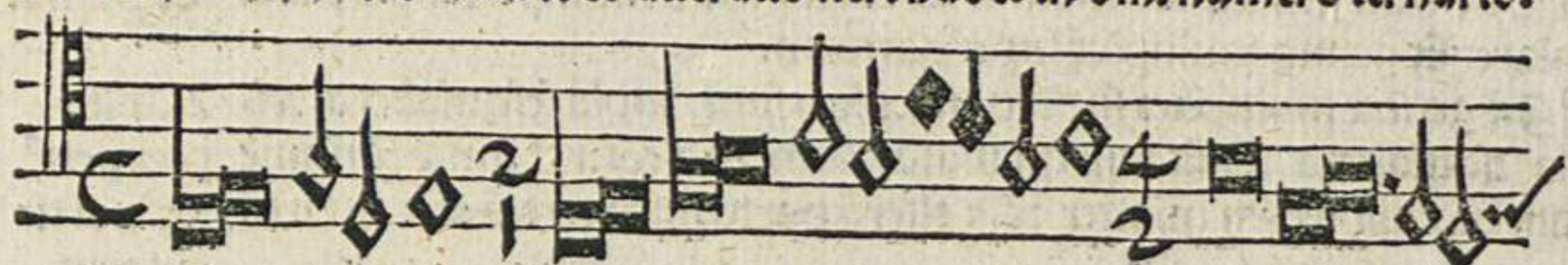
¶ Notandum q̄ nō vtimur omnibus istis, proportionibus in cantu no mur pro-
stro moderno. Sed vtimur dupla: tripla: aliquā quadrupla: sesquial- portiones
teria hemiola: et nō hemolia. Aliqñ sesquitertia: sed raro. Sesquioc-
taua q̄ rarissime. Dupla sesquiocqua raro. Sed de ceteris nō facim^o
mentionē: quia difficulter cantari possunt: q̄uis ab expertissimis ali
quando cantant: et fm hoc q̄ reducunt. **S iij**

De proportionibus.

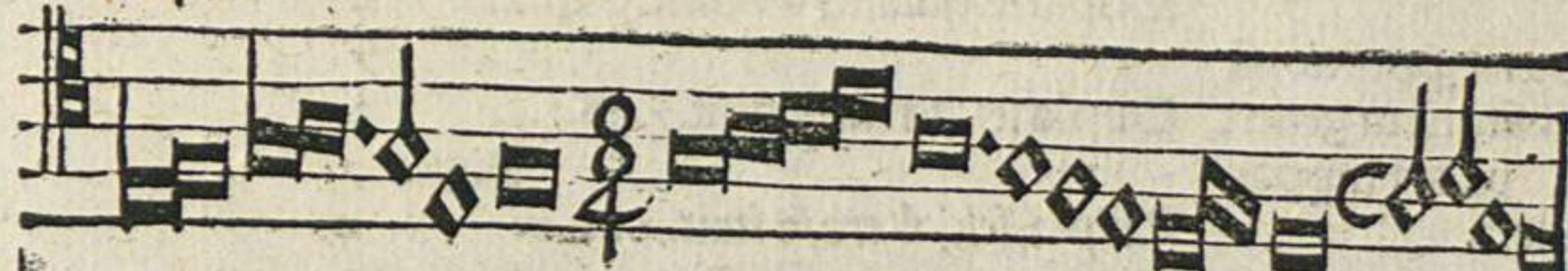
Quod propter nota quincunq[ue] p[ro]portio ordinatur in cantu non per medium: tunc utimur propter ordinem prolationis mensura. Sed quoniam ordinatur in cantu per medium: tunc capiebantur. Igitur mensuram cum tempore: alias diff. culter cantari possunt.

Sesquialteratio. ¶ In proportione sesquialtera hemiola alteratio non fit quoniam ternaria est: ex parte numeri ipsius proportionis: tamen ex parte temporis: aut planus alteratio non est: ideo non fit alteratio.

¶ Omnis proportio est de tempore et platione: quare cautius videndum est: ex qua alteratio seu imperfectio fieri habet: vel ex qua parte ipsius in ternario proportionis quoniam ipsa est ternaria: vel ex parte temporis aut plationis quoniam numero est binaria. Et ideo alteratio fieri habet in omni numero ternario.

Dupla.

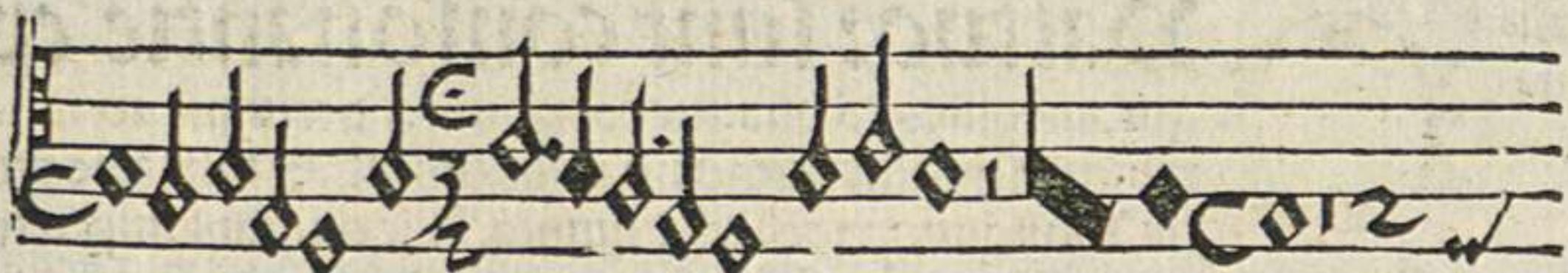

Tipla.

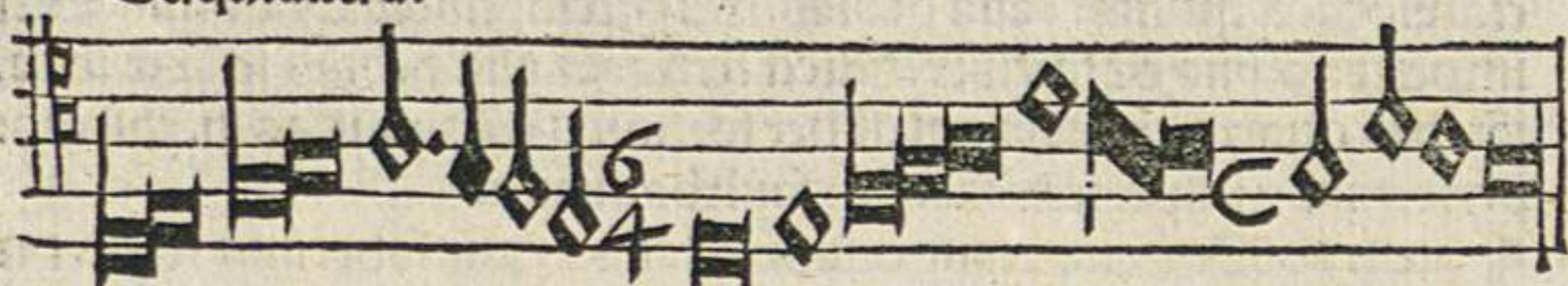

Quadrupla.

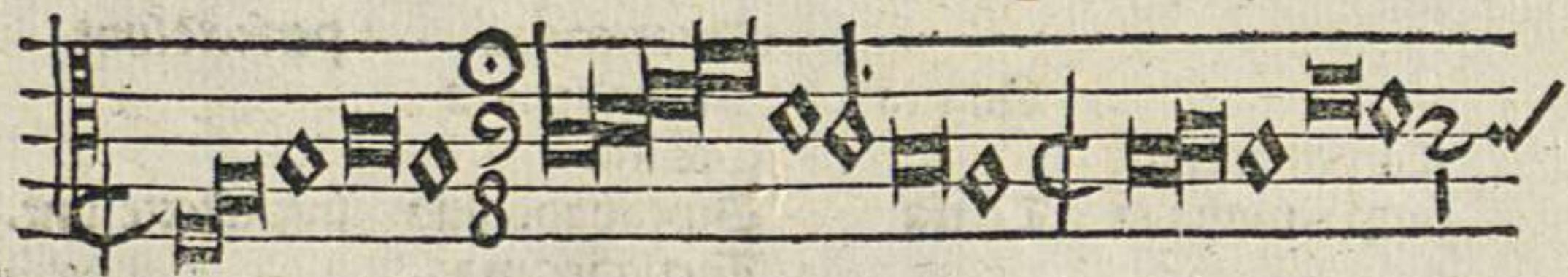
De proportionibus.

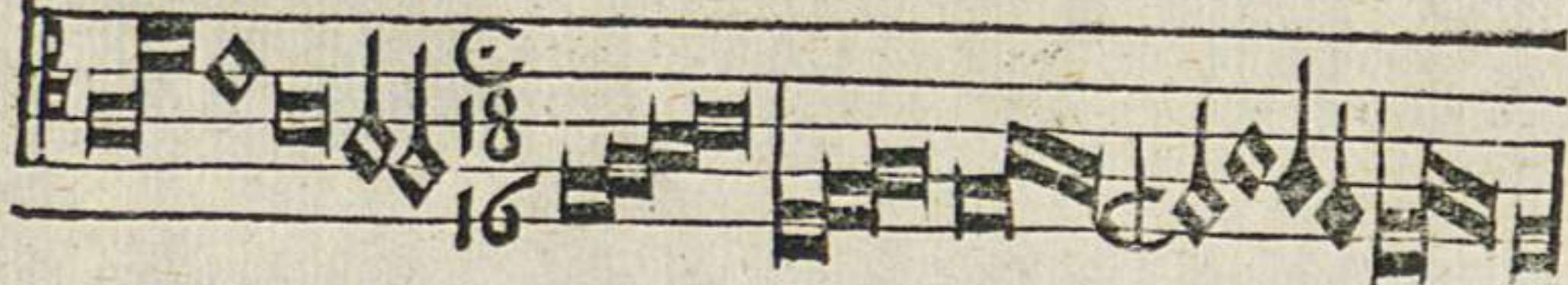
Sesquialtera.

Sesquitertia.

Sesquiocclusa.

5 iiiij

De Consonantiarū ordinatione Consequēter hic inducīt quomodo

Consonantie sunt ordinandetam in iūpmis notulis q̄ in medijs et
infimis simul: et quo pacto locande sunt pfecte cum imperfectis; et cū
eorum compositis.

Consonan-
tiarū nu-
merus.

Vattuor sunt consonantie ex
quibus om̄es cōponunt: et deriuant ad infinitum usq;: sicut numerus infinitus est. Et sunt due pfecte
scilicet Unisonus videlicet et quinta. Aliie due sunt imperfecte
scilicet tertia et sexta. Item istarū consonantiarū una fortis est et perfe-
cta: videlicet quinta: et alia debilis: etiā pfecta scilicet Unisonus. Si r̄
imperfecta: una est fortis: videlicet tertia. Et alia debilis scilicet sexta.
Et ideo quarta excusari potest per fortiores consonantias predictas:
perfectam et imperfectā: sicut in faultbourdun.

Faultbo-
urdun.
Unisono-

¶ Item ab Unisono componunt octaua et quintadecima. id est. du-
plex octaua que om̄es perfecte sunt: quia cōponunt et deriuant a per-
fecta: videlicet ab Unisono.

Quinta

¶ Item a quinta cōponunt duodecima et nonadecima que etiā pfecte
sunt: quia a perfecta componunt: videlicet a quinta: et habent cō-
posite eandem virtutem cum quinta.

Tertia

¶ Item a tercia componunt decima et septimadecima: que imperfe-
cte sunt. Nam ab imperfecta descendunt: videlicet a tercia: et habeant
composite similiter eandem virtutem cum tercia.

Sexta

¶ Item a sexta componunt tertiadecima et vigesima que imperfe-
cte sunt: quia oriunt ab imperfecta scilicet a sexta: et habent cōposite ean-
dem virtutē cum sexta: et sic de omnibus compositis ad infinitū usq;

Consonantiarū
simplicium: alia

Unisonus

Quinta

Tertia

Sexta

Octaua

Quintadecima

Duodecima

Nonadecima

Decima

Septimadecima imperfecte sunt.

Tertiadecima

Vigesima

De Consonantiarum ordinatione

	Perfecta	quinta
Consonantiarū fortes simplicium: alie	imperfecta ut hic pfecta	tertia sīl'r cōposite.
	Debiles imperfecta	vnisonus
	ut hic	sexta sīl'r cōposite
	Unisonus	
	Quinta.	
Consonantiarū perfectarū: alia	Octaua.	eiusdem nature. Species perfecte sunt.
	Duodecima.	perfecte
	Quintadecima.	
	Monadecima.	
	Tertia	
	Sexta.	
Consonantiarū imperfectarū: alia	Decima.	imperfecte sunt
	Tertiadecima	Species imperfecte
	Septimadecima.	
	Vigesima.	

¶ Pro quo notandum est / q̄ consonantie imperfecte sunt duplices/ Duplex aliquae habent semitoniu plus q̄ aliae: sicut tertia pfecta: & sexta pfecta imperfecta Tertia autē imperfecta: & setta imperfecta semitonium minus habet. Et cōsonātia habent locum determinatū/vbi & quomodo ordinari debent.

	Dytonus	Tertia
Consonantiarū perfecte	Heradē maior ut hic	Sexta pfecte
imperfectarū: alie.	Semidytonus	Tertia
	imperfecte	Heradē minor ut hic Sexta ipfecte

¶ Notandum q̄ plures cōsonātiae pfecte inuicē sequi nō possunt: vna Lōso. pfecte post aliā. Et hoc de eisdē cōsonātijs / sicut plures Unisoni aut quin tē se sequi le seu octauē &c. sed de diuersis possunt sicut post octauā quintā ordī nō possūt nari potest: seu post quintam Unisonus &c.

¶ Item plures cōsonātiae imperfecte inuicem sequi possunt: vna post Imperfecte aliam de eisdem cōsonātijs: seu de diuersis ad cantoris voluntatem se sequi sicut plures tertie: aut plures decime &c. ascensu vel descensu: & hoc gra possunt datim procedendo / non multum saltando.

¶ Nota q̄ fa contra mi in cōsonātijs perfectis ordinari nō potest Mi cōtra quia deficiunt in semitonio: aut superabundant: sicut Dispason mi fa. nor: aut diapente minor.

Exemplum.

De Consonantiarū ordinatione.

Zenoz.

Bassus.

Cōtrapūctus. ¶ Si quis ordinare pretenderit cōtrapunctum extrema suavitate p
at ordō: verā artem quare vius suauior est alio multis in gradibus: hoc p
modum ordinandi: ideo sequi debemus medium & regulas scriptas
sequentes.

Dordo no- **I**n supremis notulis tenoris ordinande sunt consonantie minores
tarū teno- sicut tertie et Unisoni: et in medijs/quinte et sexte: et in inferioribus no
ris. **I**n supremis notulis tenoris ordinande sunt consonantie maiores: sicut decime: octauae
aut duodecime: fīm q̄ placet asceñ, vel desceñ.

Exemplum de supremis notulis.

A musical manuscript page with two staves. The top staff begins with a clef (soprano C) and a 'C' time signature. The bottom staff begins with a clef (alto F) and a 'C' time signature. Both staves feature eighth-note patterns and rests. The page is numbered '11' at the top center.

Discantus.

Exemplum de mediis notulis.

Tetras.

A single line of musical notation on a staff, consisting of vertical stems and small horizontal dashes.

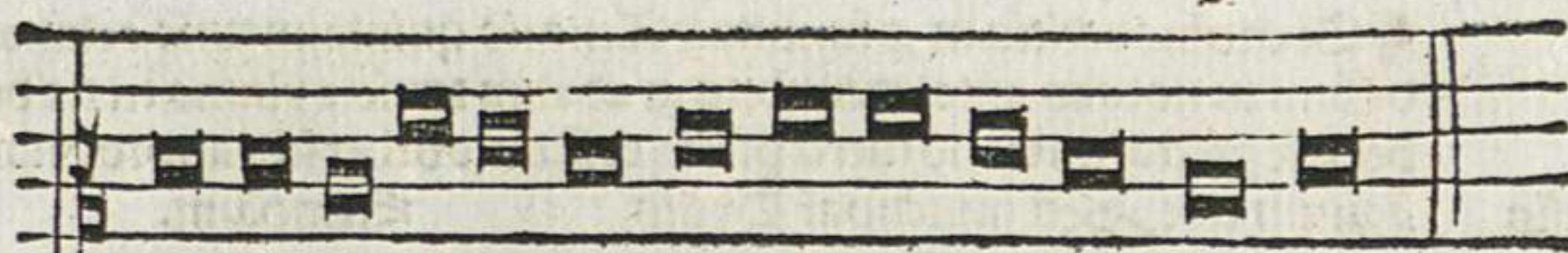
Discantus.

Exemplum de inferioribus notulis.

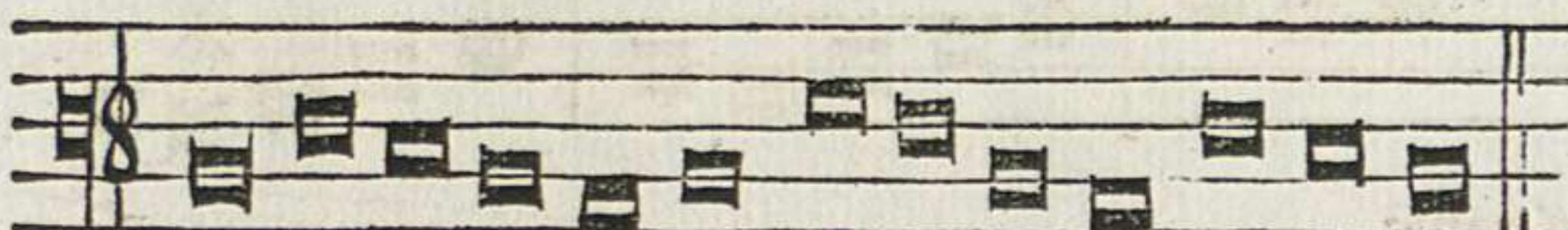
A musical staff consisting of five horizontal lines. It features various note heads, some of which are filled with black ink while others are left open. The notes include square shapes, rectangles, and diamond shapes, representing different rhythmic values or pitch levels as indicated by the title above.

Σενίος.

De Consonantiarū ordinatione.

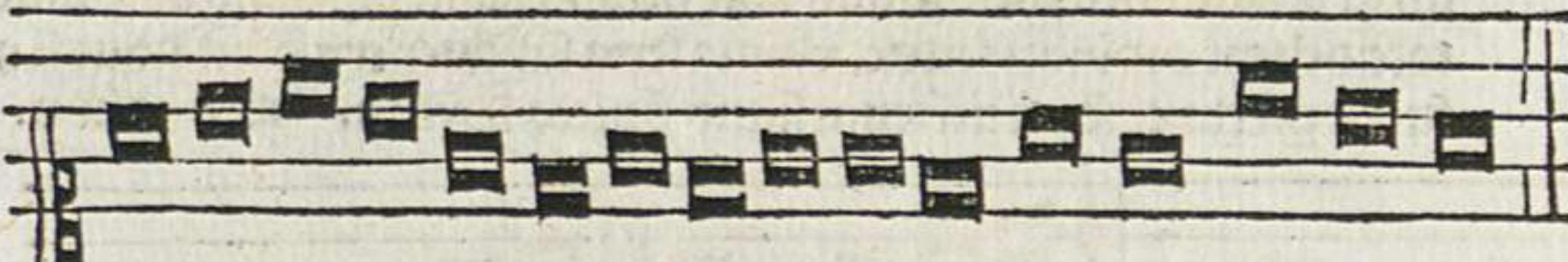
Discantus.

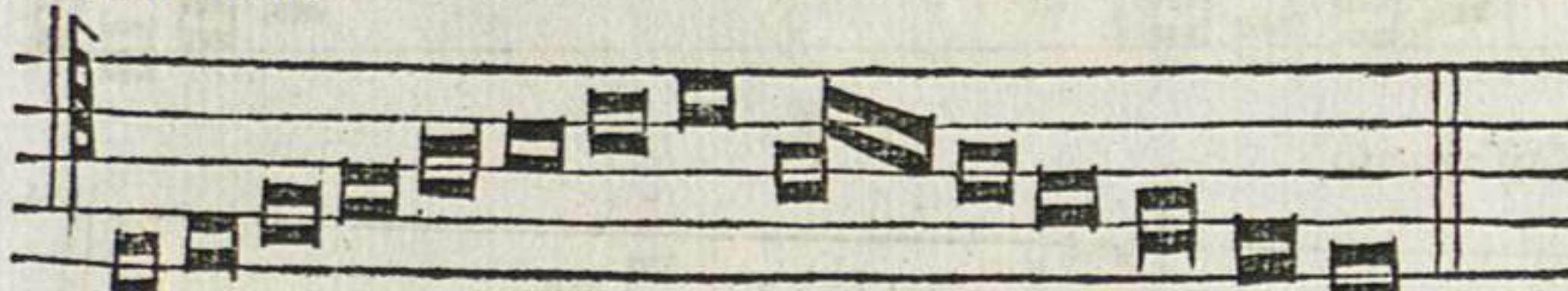
Tenor.

¶ Notandum quod quicunq; tenor ascendit tunc contrapunctus descendit. Cum tenor descendere debet inquit licite potest: et quod tenor descendit sic contrapunctus ascendit. Ascendere debet inquit licite potest. id est. quod contrapunctus gradatim et plane procedere et ordinari debet non multum saltando: aliquod tempore saltare potest: ut omnia loca linearum et spacio rum tam superius: quam inferius occupent.

Exemplum.

Discantus.

Tenor.

¶ Item in profunditate tenoris ordinanda est consonantia perfecta: videlicet quinta et octava seu duodecima et cetera. Quando gradatim Tenor descendit: hoc est nota post notam non saltando: neque per tertiam: neque per quartam: nec per aliquid seu minimam speciem.

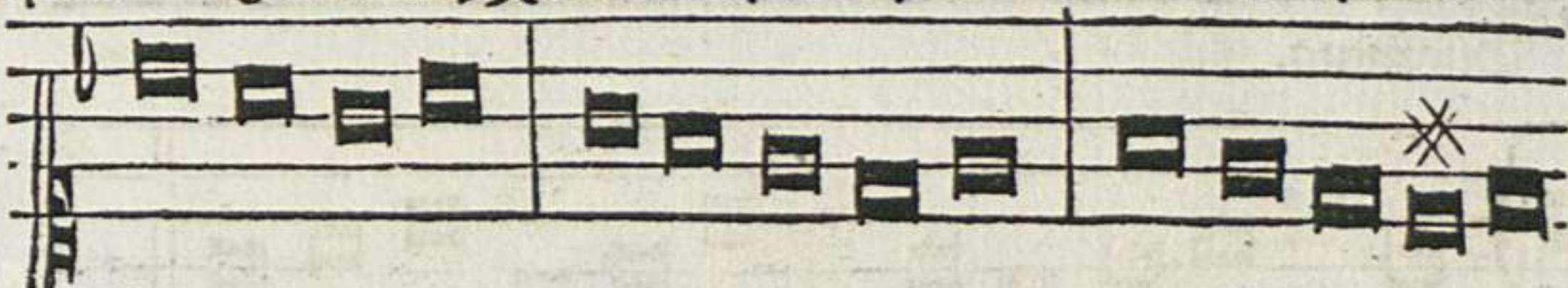
¶ Notandum quod quicunq; Tenor gradatim descendit: tunc in profunditate tenoris videlicet ultima nota in gradu descendendo dicitur profunditas. Et in illa profunditate ordinari debet consonantia perfecta: si cut dictum est.

De consonantiarum ordinatione.

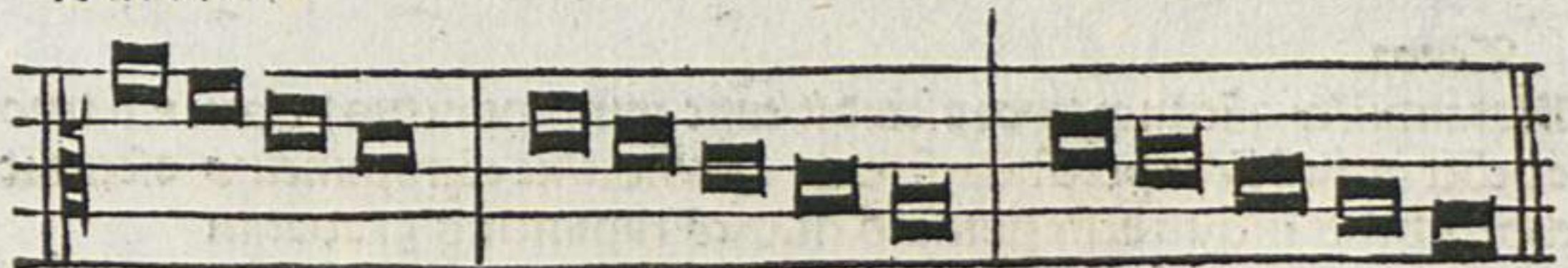
¶ Si ordinaueritis in profunditate Tenoris quintam: tunc ordinande sunt in notulis antecedentibus gradatim tertie: et ultima tercia debet esse perfecta/que si non fuerit perfecta ex se: tunc debet sibi appropriari signum tale ~~X~~ et nuncupatur Dysis. Exemplum.

Dysis

Exemplum.

Discantus.

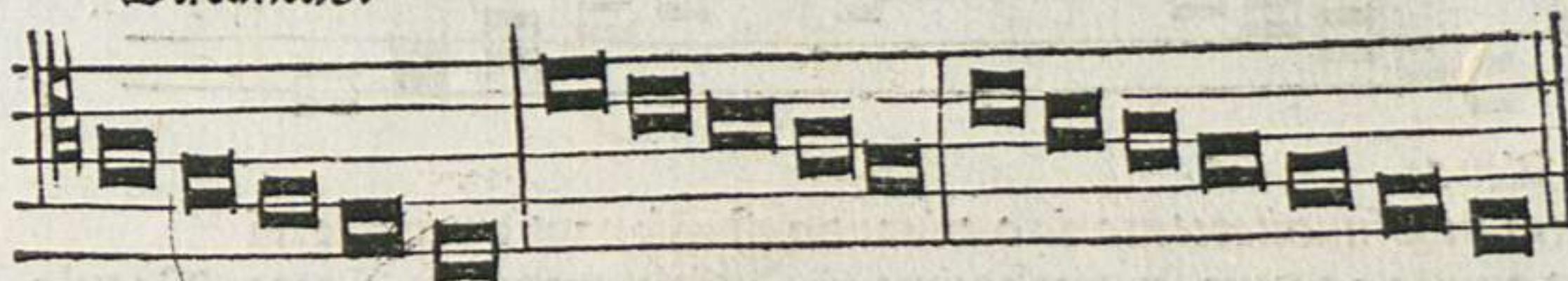

Tenor.

Regula. ¶ Si ordinaueritis in profunditate Tenoris octauam/tunc in notulis gradatim descendenteribus ante octauam illam ordinatam in profunditate: debent ordinari sexte: et ultima sexta similiter erit perfecta: que si non fuerit perfecta ex se perficietur: cum signo predicto Dysis. Exemplum.

Discantus.

Tenor.

Regula. ¶ Si ordinaueritis in profunditate tenoris duodecimam: sic in notulis gradatim descendenteribus ordinande sunt decime: et ultima decima similiter debet esse perfecta/sic de tercia idem est iudicium.

Exemplum.

Contrapuncti forma.

De formatione Contrapuncti tales Dantur regule. Prima est.

¶ Si discantus ordinatur in Unisono cum tenore: contratenor ordinari potest supra tenorem in. 3. aut in. 5. et Bassus sub Tenore ordinari potest in. 3. sic altus est in. 3 supra tenorem: aut in. 5. supra bassum.

¶ Si bassus ordinatur sub tenore in. 5. altus ordinari potest in. 3. supra bassum.

¶ Si bassus ordinatur in. 6. supra tenorem: altus ordinari debet in. 3. supra bassum.

¶ Si bassus ordinatur in. 8. sub tenore: altus iungi ei potest in. 5. supra bassum: aut in. 3. aut etiam in. 6. sed raro: vel etiam in. 10.

¶ Si bassus ordinatur in. 10. sub tenore: altus ordinari potest in. 3. 5. 6. 8. supra bassum.

¶ Si bassus ordinatur in. 12. sub tenore: altus ordinari debet in. 3. 5. 8. 10. supra bassum.

¶ Secunda.

¶ Si discantus ordinatur in. 3. supra tenorem: tunc bassus ordinari potest in. 3. sub tenore: et altus vero ordinari potest in Unisono cum tenore: aut in Unisono cum basso: aut cum discanto. Si bassus ordinatur in. 6. Altus sociari ei potest in. 3. supra bassum. Si bassus ordinatur in. 8. sub tenore: altus est in. 3. 5. seu. 6. supra bassum. Si vero bassus ordinatur sub tenore in. 10. altus ordinatus est in. 3. 5. 8. supra bassum.

¶ Tertia

¶ Si discantus ordinatur in. 5. supra tenorem: sic bassus ordinari potest

¶

Compositionum Regule.

in. 6. sub tenore: et altus in. 3. aut in. 8. supra bassum. Si vox bassus ordinatur in. 8. sub tenore. altus est in. 3. 5. 10. supra bassum. ¶ Quarta.

¶ Si discantus ordinatur in. 6. supra tenorem. Bassus ordinatur in. 3. sub tenore. Et altus in. 3. 6. supra bassum: aut in. 10. supra bassum. Si bassus ordinatur in. 5. sub tenore: altus est in. 3. aut in. 8. supra bassum. Si bassus est in. 8. sub tenore: altus est in. 3. aut in. 5. supra bassum. Si bassus ordinatur in. 10. sub tenore. altus est in. 3. 5. seu in. 8. supra bassum. Si bassus est sub tenore in. 12. altus est in. 3. 5. 8. seu in. 10. supra bassum.

¶ Quinta.

¶ Si discantus ordinatur in. 8. supra tenorem. Bassus est in. 3. sub tenore: et altus in. 5. supra bassum aut in. 8. Si bassus est in. 5. sub tenore: altus est in. 3. supra bassum: aut in. 8. seu in. 10. supra bassum. Si bassus est in. 8. sub tenore altus est in. 3. 5. 10. supra bassum. Si bassus ordinatur in. 10. sub tenore: altus est in. 3. 5. 8. supra bassum. ¶ Sexta.

¶ Si discantus ordinatur in. 10. supra tenorem: bassus ordinatus est in. 3. sub tenore: et Altus in. 5. 8. 10. supra bassum. ¶ Septima.

¶ Si discantus ordinatur in. 12. supra tenorem: bassus est in. 3. supra tenorem: et altus in. 3. supra bassum. Si bassus est. 5. supra tenorem: altus est in. 3. sub basso: aut in. 4. 6. 8. supra bassum. ¶ Ultima.

Mi contra fa disso. ¶ Item quoniam discantus et tenor ordinantur per b flat. semper ordinandum est b flat in contratenore videlicet in B flat: alias deperderetis. 8. 7. 5. in tenore: et in discantu duplicem octauam et duodecimam. Etiam nunquam ordinanda est. 5. in f sharp: quoniam in b flat B flat dicitur mi: et simuliter in B flat: quae est species falsa. et cetera.

Concordantiarum Tabula.

Zabula ad concordium Clavicordia aut Clavicimbalia: et alia Instrumenta similia habentia chordas

Tabula resonatiarum & consonantiarum cōpositarum: duarum: trium: quattuor:

quinq; sex vocum: et simili modo componi possunt ad infinitum et cetero.

Quatuor vocum		Quintus vocum		Sex vocum	
1	2	3	4	5	6
1	2	3	4	5	6
2	3	4	5	6	7
3	4	5	6	7	8
4	5	6	7	8	9
5	6	7	8	9	10
6	7	8	9	10	11
7	8	9	10	11	12
8	9	10	11	12	13
9	10	11	12	13	14
10	11	12	13	14	15
11	12	13	14	15	16
12	13	14	15	16	17
13	14	15	16	17	18
14	15	16	17	18	19
15	16	17	18	19	20
16	17	18	19	20	
17	18	19	20		
18	19	20			
19	20				
20					

Tabula Resonantiarum.

¶ ista Tabula demonstrat nobis omnes resonantias existentes super quodlibet signum manus.

	elami	6	imperfecta.
	hmi	3	perfecta.
N	dsolre	5	perfecta.
	gsolreut	8	perfecta.
	cfaut	3	imperfecta
Z	elami	5	perfecta.
	ffaut	6	imperfecta.
	alamire	7	perfecta.
	dsolre	3	imperfecta.
	ffaut	6	imperfecta.
R	golreut	5	imperfecta falsa.
	hquadru mi	8	perfecta.
	elami	3	
C	golreut	5	perfecta
	alamire	6	
	gsolreut	8	
	ffaut	3	imperfecta;
	alamire	5	perfecta.
D	bfa	6	imperfecta.
	hmi	6	perfecta.
	dsolre	8	perfecta.
	gsolreut	3	imperfecta
	hmi	5	perfecta.
B	bfa	5	perfecta.
	ciolfaut	6	imperfecta
	elami	8	perfecta.
	alamire	3	imperfecta
F	ciolfaut	5	
	dlsolre	6	perfecta.
	ffaut	8	
	bfa	3	imperfecta.
	hmi	3	
G	dlsolre	5	perfecta.
	elami	6	
	gsolreut	8	

Tabula Resonantiarum.

	cſolfaut	3	imperfecta.
A	elami	5	perfecta
	ffaut	6	imperfecta.
	alamire	8	
	dſolſolre	3	
B	ffaut	5	perfecta
	gſolreut	6	
	bfa	8	
	dſolſolre	3	
	ffaut	5	imperfecta.
C	gſolreut	6	
	hmi	8	
	elami	3	
	gſolreut	5	perfecta.
Z	alamire	6	
	cſolfa	8	
	ffaut	3	imperfecta.
	alamire.	5	perfecta.
D	bfa	6	imperfecta.
	hmi	6	perfecta.
	dſol	8	perfecta.
	gſolreut	3	imperfecta.
E	hmi	5	perfecta.
	bfa	5	imperfecta ſalſa.
	cſolfa	6	imperfecta.
	ela	8	perfecta

Peroratio.

Cicero

Hec habui optimi Auditores admodum breuiuscula: que de Cano-
tu et Gregoriano / et figurato dicerem: de simpliciis cōtrapunctis: ad
iecta figura cōtinens omnes cōsonantias. Erit igit̄ vestrum (p: elibas-
menta mea nup̄ e Musarū choro recepta) ass̄: dua accommodare exer-
citationi. Ne absq; vlla studiorū vestrorū vſura crescentes vestri
transeant anni. Nihil em̄ laude dignū (dicente Licerone in officiis)
asseq; quemq; posse arbitror: nisi id vſui affiduo tribuat. Quare ves-
moneo: et hortor inuigilare: atq; operā nauare: memorēs tum patrie
fame: tum necessarioz/de vestro studio magna expectatiōe/felici au-
spicio/et iam Doctiores penates renisuri.

Telos.

Weyssenburgerus tenui me grammate pressus
Nomine Joannes cui labor iste placet

1513

Ad Adodulatores Distichon.

Vine hilaris leto/Cantorum pectore coetus
Qui modulis metos/letificas animos

REGIA
MONACENSIS

